

Sumqayıtda pandemiya dövrünə baxmayaraq, çox böyük işlər görülür

Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 3-də Sumqayıt şəhərində səfərdə olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılan abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstəsi qoyub.

Cənubi Qafqazın ən böyük sənaye parkında 5500-dək insan daimi işlə təmin edilib Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında "Azmonbat" MMC-nin açılışı olub

Sentyabrın 3-də Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında "Azmonbat" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin açılışı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açılışda iştirak edib.

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov ölkəmizdə yaradılan sənaye parkları barədə dövlət başçısına məlumat verdi.

Bildirildi ki, ölkəmizdə sənaye parklarının yaradılması istehsalın genişləndirilməsi, idxalın əvəz edilməsi və yeni ixrac imkanlarının yaradılması baxımından çox əhəmiyyətlidir.

Hazırda Azərbaycanda 5 sənaye parkı fəaliyyət göstərir. Dövlət başçısının bu ilin mayında imzaladığı fərmanla yaradılan Ağdam Sənaye Parkı isə sayca 6-cıdır. Cənubi Qafqazın ən böyük, Azərbaycanın isə ilk sənaye parkı olan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 5500-dək insan daimi işlə təmin edilib. Parkda 24 sahibkarlıq subyektinə rezidentlik statusu verilib və onlardan 17-si istehsalə başlayıb. Növbəti mərhələdə daha 7 rezidentin fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur.

Sənaye parkında məhsul istehsalı və ixrac istiqamətində müsbət dinamika davam edir. Belə ki, 2021-ci ilin birinci yarısında ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 49 faiz daha çox məhsul istehsal edilib və 47 faiz daha çox ixrac həyata keçirilib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda sənayeləşmə prosesinin ardıcıl davam etdirilməsi, həmçinin qeyri-neft sənayesi-

nin inkişafı Prezident İlham Əliyevin iqtisadiyyatın şəxələndirilməsi siyasətinin əsas istiqamətlərindədir. Dünyada pandemiya və iqtisadi-maliyyə problemlərinə baxmayaraq, ölkəmizdə bu istiqamətdə çox böyük işlər görülür. İqtisadiyyatın digər sahələri ilə yanaşı, sənayenin inkişafına xüsusi önəm verilib, mövcud təbii və iqtisadi resursların istehsalə cəlb edilməsi, qabaqcıl texnologiyaların daha geniş tətbiqi üçün sistemli tədbirlər həyata keçirilir.

Ardı 2-ci səh.

Azərbaycanın yəhudi icmasına

Hörmətli həmvətənlər! Yəhudi xalqının yeni il bayramı - Roş ha-Şana münasibətilə sizi ürəkdən təbrik edir, həminə ən səmimi arzu və dileklərimi yetirirəm.

Mədəniyyətlərarası və dinlərarası harmoniyanın hökm sürdüyü Azərbaycanda ayrı-ayrı xalqların və dinlərin nümayəndələri əsrərlərdən bəri sülh və əmin-amanlıq şəraitində, qarşılıqlı hörmət və etimad mühitində yaşayırlar. Cəmiyyətimizdə etnik-mədəni müxtəlifliyin qorunması, milli azlıqların dil və mədəniyyətinin inkişafı dövlətin daimi himayəsi altındadır. Bu siyasət milli-tarixi ənənəyə və beynəlxalq hüquqi prinsiplərə sadıq Azərbaycan üçün prioritet istiqamətlərdədir.

Dünyada nümunəvi tolerantlıq məkanı kimi tanınan Azərbaycanda yəhudi icmasının özünəməxsus yeri vardır. Yüz illərdir ölkəmizdə maskunlaşan yəhudilər burada heç vaxt antisemitizm və ayrı-seçkiliyə məruz qalmamış, öz dilini, mədəniyyətini, dini inanc və adət-ənənələrini güntümüzədək qoruyub saxlamışlar.

Məmnunluq hissi ilə qeyd edərim ki, Qarabağın işğaldan azad olunmasında yəhudi əsilli vətəndaşlarımız respublikamızda yaşayan bütün xalqların nümayəndələri ilə birgə əsl qəhrəmanlıq nümunələri nümayiş etdirmişlər. Yəhudi icması bu gün də Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması sahəsində uğurla fəaliyyət göstərir.

Yeniyyətin, mənəvi saflığın, həmrəylik və xeyirxahlığın rəmzi olan Roş ha-Şana ilə əlaqədar bir daha hər birinizə bayram təbriklərimi yetirir, ailələrinizə xoşbəxtlik, süfrələrinizə xeyir-bərəkət arzulayıram.

Bayramınız mübarək olsun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 sentyabr 2021-ci il

Prezident İlham Əliyev "Tokio-2020" Yay Paralimpiya Oyunlarında ölkəmizə növbəti qızıl medalı qazandıran idmançımızı təbrik edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "Tokio-2020" Yay Paralimpiya Oyunlarında ölkəmizə növbəti qızıl medalı qazandıran idmançımızı təbrik edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı bununla bağlı "Twitter"dəki hesabında paylaşım edib.

Paylaşımında deyilir: "Tokio-2020" Yay Paralimpiya Oyunlarında 3-cü qızıl medalını qazanan Rəşad Rəşadov bir daha səmimi-qəlbədən təbrik edirim!"

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Yay Paralimpiya Oyunlarında Azərbaycan milli yığmasına 12-ci qızıl medalı qazandıran idmançımızı təbrik edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva "Tokio-2020" Yay Paralimpiya Oyunlarında Azərbaycan milli yığmasına 12-ci qızıl medalı qazandıran idmançımızı təbrik edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Birinci vitse-prezidentin "Instagram" hesabında bununla bağlı etdiyi paylaşımında deyilir:

"Tokio-2020" Yay Paralimpiya Oyunlarında Azərbaycanın qızıl medallarının sayı 12-yə çatdı! Paralimpiyaçıımız Rəşad Rəşadov 3-cü medalını qazanması münasibətilə təbrik edirik! Azərbaycanı Paralimpiadada layiqincə təmsil edən milli yığmamıza səmimi-qəlbədən təşəkkür edir, bütün idmançılarımıza yeni-yeni nailiyyətlər və qələbələr arzulayıram!"

Qarabağın hava qapısı

Azərbaycan təyyarələri xaricə Qarabağdan da uça biləcəklər

30 ilə yaxın erməni işğalı altında qalan torpaqlarımızı hərbi qüdrətimiz sayəsində cəmi 44 gün ərzində düşmən tapdağından təmizləyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev azad edilmiş ərazilərimizə qayıdış üçün mühüm layihələrin icrasına da qısa zamanda nail olmağı bacarıb. Artıq bu torpaqlarımızda ən yeni texnologiyalar əsasında sürətlə bərpa və quruculuq işləri aparılır.

Böyük qayıdışın çox yaxın zamanlarda baş tutacağını göstərən növbəti layihə isə Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının çox qısa zaman ərzində istifadəyə verilməsi olacaqdır. Hava limanının uçuş-ənmə zolağında artıq ilk sınaq uçuşları həyata keçirilib, yaxın aylarda isə onun tam açılışı hazır olacağı gözlənilir. Bunu Prezident İlham Əliyev işğaldan azad olunmuş ərazilərə növbəti səfəri zamanı deyib: "Cəmi bir neçə ay ərzində hava limanı demək olar ki, artıq açılışa hazırlaşır. Hava limanının inşası bu il başlamışdır. Mən demişdim ki,

bu il Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı istifadəyə verilecək. Bəlkə də dünyada bu sürətli templərlə heç bir hava limanı tikilməmişdir. Artıq uçuş-ənmə zolağı da hazırdır. Burada son tamamlama işləri aparılır. Bir daha qeyd etməli istəyirəm, bu il mən hava limanının təməlini qoydum, indi isə gəlirik inşaat işləri ilə tanış olmağa. Bu aeroport Qarabağın hava qapısıdır".

Aeroportun məqsədinin nədən ibarət olduğunu Prezident İlham Əliyev hələ yanvar ayında hava limanının təməlqoyma mərasimində çıxış edərkən açıqlamışdı: "Bu hava limanının əsas məqsədi xarici qonaqların Şuşaya gəlişini təmin etməkdir. Çünki buradan Şuşaya olan məsafə o qədər də böyük deyil. Nəzərə alsaq ki, bu gün Füzuli-Şuşa dördzolaqlı və bezi yerlərdə altı-zolaqlı yeni avtomobil yolunun təməli qoyulub, xarici qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanına gələrək, çox rahat və qısa müddət ərzində Şuşa şəhərinə gedə biləcəklər".

Ardı 5-ci səh.

Üzgüçümüzün 3-cü, komandamızın 12-ci qızıl medalı

Azərbaycan paralimpiyaçıları Tokioda idman tariximizə yeni səhifələr yazmaqda davam edirlər

Dünya isə Rəşadovun üzgüçülük yarışlarında özünün üçüncü mükafatını əldə etmişdir. Təmsilçimiz 100 metr məsafəni batterflyay üsulu ilə 57,81 saniyəyə üzərək birinci olmuşdur. Xatırladaq ki, bunadək R.Saleh brass və sərbəst üsulla 100 metr məsafəni üzərkə iki dəfə paralimpiya çempionu adını qazanmışdır.

Bax: səh. 8

Ölkəmizdə koronavirus əleyhinə vurulan peyvəndlərin ümumi sayı 7 milyonu ötür

Azərbaycanda koronavirus infeksiyasından müalicə olunaraq sağalanların sayı yoluxanların sayını üstələyir. Amma sevinmək hələ tezdir. Çünki bu təhlükəli virusa yoluxma faktı yeno də yüksəkdir.

Həmçinin Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın yaydığı məlumatlara əsaslanaraq deyək ki, hər gün COVID-19 səbəbindən dünyasını dəyişənlərin sayında azalma müşahidə olunmur.

Ardı 7-ci səh.

Ermənilərin Qarabağda növbəti fiaskosu

Yaxud "dəlidən doğru..." qərar

Erməni xalqının tarixi təqvimində növbəti qara gün sentyabrın 2-də yarandı. Artıq bunu ermənilərin özləri də danır. Erməni siyasi şərhçi Teyos Arşakyan deyir ki, hələ keçən il həmin gün ermənilər bir-birini təbrik edirdi: "Amma bu gün təqvimin qırmızı günü qaraya çevrilib. Xalqımızın yaddaşında belə kədərli tarixlər çoxdur, lakin məhz 2 sentyabr 2021-ci il tarixdə "dqqr"-in - "artsaxın" son günü kimi qalacaqdır".

T.Arşakyan daha sonra bildirir ki, "dqqr"-in elan olunmasının 30-cu "ildönümü"ndə Ermənistanın ali vəzifəli şəxslərinin heç biri "artsax"a gəlmədi. Nə prezident, nə baş nazir, nə sonuncunu əvəz edən Papikyan, nə də XIX başçısı Mirzoyan. Niyə gəlmədilər? Cavab aydındır, söhbət qorxudan gedir.

Ardı 8-ci səh.

Sumqayıtda pandemiya dövrünə baxmayaraq, çox böyük işlər görülür

Cənubi Qafqazın ən böyük sənaye parkında 5500-dək insan daimi işlə təmin edilib

Əvvəli 1-ci səh.

Sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq, ölkəmizdə daxili tələbatın ödənilməsində yerli məhsulların payını əhəmiyyətli dərəcədə artıran və ixrac imkanlarımızı genişləndirən yüzlərlə müasir sənaye müəssisəsi, yeni istehsal sahələri yaradılır. Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yaradılan "Azmonbat" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti də bu müəssisələrdən biridir. Müəssisə parkda fəaliyyətə başlayan 17-ci rezidentdir. "Azmonbat"da istifadə müddəti bitmiş qurğusun turşulu akkumulyator batareyalarının utilitizasiyası aparılacaq, nəticədə propilen və yüksək sıxlıqlı polietilen, qurğusun külçə, qurğusunlu aktiv kütlə və ammonium sulfat məhlulu əldə olunacaq. Müəssisədə bir sıra ölkələrin qabaqcıl texnologiyalarından istifadə edilir. 100 nəfərin daimi işlə təmin olunduğu müəssisədə is-

təhsil edilən məhsullar daxili bazarın tələbatını ödəməklə yanaşı, Türkiyə, Bolqarıstan və MDB ölkələrinə ixrac ediləcək.

Prezident İlham Əliyev müəssisəni işə saldı.

Məlumat verildi ki, müəssisə ildə 30 min ton akkumulyator utilitizasiya etmək gücünə malikdir. Bu, orta hesabla 800 min ədəd akkumulyator deməkdir ki, ondan da 15 min ton qurğusun və 4,5 min ton gübrə almaq mümkündür. İstehsal prosesi ətraf mühitə zərər vermədən ekoloji standartlara tam cavab verir. İstifadə müddəti bitmiş qurğusun turşulu akkumulyator batareyalarının utilitizasiyasının təşkili həm də xüsusi əhəmiyyətli ekoloji layihədir. "Azmonbat" MMC sənaye parkında tətbiq edilən vergi və gömrük güzəştlərindən yararlanaraq indiyədək xərclərinə 1 milyon manat məbləğində qənaət edib.

"Bir qapı" prinsipi ilə fəaliyyət göstərəcək məhkəmə kompleksi

Sentyabrın 3-də Sumqayıt Məhkəmə Kompleksinin açılışı olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açılışda iştirak edib.

Ədliyyə naziri Fikrət Məmmədov kompleksdə yaradılan şərait barədə dövlət başçısına məlumat verdi.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə digər sahələrdə olduğu kimi, məhkəmə sistemində də islahatlar uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyevin 2019-cu ildə imzaladığı fərman bu sahədə mühüm "yol xəritəsi" olmaqla onun icrası ilə bağlı kompleks qanunvericilik və praktiki tədbirlər görülür. Yeni regional inzibati və kommersiya məhkəmələri təsis edilib, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması üçün işlək mexanizmlər yaradılıb, məhkəmələrin və hakimlərin təminatı gücləndirilib. Bu sahədə infrastrukturun müasirləşdirilməsi üzrə görülən tədbirlər çərçivəsində yeni məhkəmə bina və komplekslərinin inşası, onların ən müasir İKT qurğuları ilə təchizi xüsusi yer tutur. Sumqayıt Məhkəmə Kompleksinin inşası da bu istiqamətdə icra olunan layihələrdən biridir. Bu, respublikamızda inşa olunan sayca dördüncü məhkəmə kompleksidir.

Kompleks Azərbaycan Hökumətinin Dünya Bankı ilə birgə həyata keçirdiyi "Müəyyəmləşdirilmə xidmətləri və müasir məhkəmə infrastrukturunu" layihəsi çərçivəsində inşa olunub. Konseptual baxımdan yeni olan, öz funksionallığı ilə fərqlənən müasir Məhkəmə Kompleksi altı məhkəməni, o cümlədən Sumqayıt apellyasiya, inzibati, kommersiya və ağır cinayətlər, Sumqayıt şəhər, eləcə də müvəqqəti olaraq Qubadlı rayon məhkəmələrini əhatə edir. "Bir qapı" prinsipi ilə fəaliyyət göstərəcək məhkəmə kompleksi ədalət mühakiməsinin səmərəli həyata keçirilməsinə, vətəndaşların müraciət imkanlarının asanlaşdırılmasına xidmət edəcək.

Məhkəmə zallarında proseslərə "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi və digər müasir İKT-lərin tətbiqi ilə daha keyfiyyətli baxılması və şəf-

fəaliyyətin təmin edilməsi üçün "Femida" sistemi quraşdırılıb. Burada 50-dək hakim, ümumilikdə isə 240 işçi fəaliyyət göstərəcək. Sumqayıt Məhkəmə Kompleksində yaradılmış müasir şərait təxminən 1 milyon 460 min əhaliyə yüksək

səviyyədə məhkəmə xidmətləri göstərməyə imkan verəcək. Prezident İlham Əliyevə ədliyyə və məhkəmə sahəsində tətbiq olunan növbəti rəqəmsal innovasiyalar barədə də məlumat verildi, bu-

nunla bağlı videoçarx nümayiş etdirildi.

Bildirildi ki, dövlət başçısının sosial ədalətə əsaslanan islahatlarına, eləcə də birinci xanım Mehriban Əliyevanın inklüziv cəmiyyətin inkişafı üzrə təşəbbüslərinə uyğun olaraq Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən innovasiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi üzrə ardıcıl tədbirlər görülür. Bütün bu işlər vətəndaşların ədalət mühakiməsinə əlçatanlığının asanlaşdırılmasına, onlara yüksəkkeyfiyyətli hüquqi xidmətlərin göstərilməsinə, şəffaflığın artırılmasına, bütövlükdə məhkəmə hakimiyyətinə ictimai etimadın yüksəldilməsinə yönəlib.

Azərbaycanda təhsilin inkişafına yüksək səviyyədə dövlət qayğısı var

Sentyabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yeni inşa olunan 1100 şagird yerlik Sumqayıt şəhər 20 nömrəli tam orta məktəbdə yaradılan şəraitlə də tanış olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərcəv məktəbdə yaradılan şərait barədə dövlət başçısına məlumat verdi.

Bildirildi ki, təhsil müəssisəsində 42 sinif otağı, fənn kabinetləri, laboratoriyalar, əmək və hərbi təlim otaqları, kitabxana, akt və idman zalı, yeməcxana yaradılıb. Qeyd edək ki, son illərdə dövlət başçısının rəhbərliyi ilə ölkəmizdə təhsil sahəsində aparılan islahatların uğurlu nəticələrindən biri də bu sahənin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsidir. Sumqayıt şəhər 20 nömrəli tam orta məktəbdə də yaradılan şərait Azərbaycanda təhsil sahəsinin keyfiyyətcə yeni mərhələyə qədəm qoymasının əyani göstəricisidir. Paytaxtla yanaşı, digər şəhərlər də yeni məktəb binalarının inşası, mövcud təhsil müəssisələrinin əsaslı şəkildə yenidən qurulması ölkəmizdə təhsil sahəsinin müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan işlərin tərkib hissəsidir. Bütün bu işlər həm də Azərbaycanda təhsilin və elmin inkişafına ən yüksək səviyyədə dövlət qayğısının olduğunu göstərir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki Azərbaycan dövlətinin yürütdüyü siyasətin prioritetlərindən biri də insan kapitalının daha da inkişaf etdirilməsi, gənc nəslin bilikli və savadlı, yüksək intellektual potensiala malik yetişdirilməsidir.

Sumqayıtda pandemiya dövrünə baxmayaraq, çox böyük işlər görülür

Növbəti güzəştli yaşayış kompleksinin təməli qoyuldu

Sentyabrın 3-də Sumqayıt şəhərində güzəştli mənzil layihəsi çərçivəsində növbəti yaşayış kompleksinin təməli qoyulub. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev təməlqoyma mərasimində iştirak edib.

Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Sadiq Sadiqov dövlət başçısına yeni layihə barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Sumqayıt şəhərində növbəti güzəştli mənzil layihəsi 2 hektar ərazini əhatə edir. Burada doq-

quz, on iki və on altı mərtəbəli 11 bina inşa olunacaq. Mənzillərin ümumi sayı isə 466-dır. Onlar studio tipli, 2, 3 və 4 otaqlı olacaq. Ərazidə həmçinin 90 yerlik uşaq bağçası da inşa ediləcək.

Diqqətə çatdırıldı ki, Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinin regionda inşa olunmuş ilk layihəsi də Sumqayıt şəhərindədir. Vətəndaşlara güzəştli şərtlərlə təklif edilən bütün mənzillər tam təmirli olacaq. Mənzillər həmçinin mətbəx mebeli, kombi isitmə sistemi, su, qaz və elektrik saygacı ilə təmin ediləcək. Mənzillərin satışı həm güzəştli ipoteka kreditindən istifadə etməklə, həm də öz vəsaiti hesabına ödəniş üsulu ilə aparılacaq.

Dövlət başçısı yeni yaşayış kompleksinin təməli-

ni qoydu. Qeyd edək ki, hazırda dünyada baş verən iqtisadi böhran fonunda ölkəmizdə bu layihənin icrası Prezident İlham Əliyevin vətəndaşlarımızın sosial məsələlərinin həllinə yüksək dərəcədə diqqət, qayğı və həssaslıqla yanaşmasının növbəti təzahürüdür. Bu, bir daha sübut edir ki, Azərbaycan vətəndaşının sosial məsələlərinin həlli, onların mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması dövlətin həyata keçirdiyi siyasətin mərkəzində dayanır. Ekoloji və enerji səmərəliliyi tələblərinə cavab verən müasir memarlıq üslubunda çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisini təmin etmək baxımından bu layihə əhəmiyyəti ilə seçilir.

Enerjisistemin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilir

Sentyabrın 3-də Enerjisistemin Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində inşa olunan "Sumqayıt" Elektrik Stansiyasının yeni estakada nasos stansiyasının təməli qoyuldu.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev təməlqoyma mərasimində iştirak edib.

"Azərnerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin prezidenti Baba Rzaev dövlət başçısına görülən işlər barədə məlumat verdi.

Son illərdə Azərbaycanda enerji-sistemin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, ölkəmizin enerji potensialının daha da artırılması, yeni elektrik stansiyaları və yarımstansiyaların inşası, mövcudların isə əsaslı şəkildə yenidən qurulması istiqamətində çox mühüm layihələr icra olunub. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən 2018-ci ilin sonundan Enerjisistemin Reabilitasiya Proqramının qəbul edilərək ic-

rasına başlanılması bu istiqamətdə həyata keçirilən işlər arasında xüsusən əhəmiyyəti ilə seçilir. Belə ki, bu proqramın icrasına vaxtında başlanaraq təcili işlər görülməyirdi, 2019-cu və 2020-ci illərin yayında artan tələbatın, həmçinin Kür və Xəzər dənizinin su səviyyəsinin kəskin aşağı düşməsinin fonunda enerjisistemdə problemlər yaranırdı. Ümumiyyətlə, proqram çərçivəsində 12 elektrik stansiyasında və 23 yarımstansiyada yenidənqurma, təmir və bərpa işləri həyata keçirilib.

zində bir neçə dəfə qəza açılmaları baş vermişdi.

Reabilitasiya Proqramı çərçivəsində "Sumqayıt" Elektrik Stansiyasında əsas avadanlıqlar, generatorlar və digər qurğular əsaslı təmir olunub. Bununla yanaşı, stansiyanın mövcud su nasos stansiyası da əsaslı şəkildə yenidən qurulub. Apa-

rılan yenidənqurma və əsaslı təmir işləri stansiyanın etibarlı və səmərəli fəaliyyətinə müsbət təsir göstərib. Belə ki, elektrik enerjisinin istehsalına sərf olunan sərt yanacaqın həcmi azalması nəticəsində ildə 10 min ton yanacaq qənaət ediləcək. Stansiyanın əsaslı təmirindən sonra yük artımı 20 meqavat olub.

Dövlət başçısı "Sumqayıt" Elektrik Stansiyasının yeni estakada nasos stansiyasını işə saldı.

Qeyd edək ki, Xəzər dənizində suyun səviyyəsinin düşmə prosesinin hələ də davam etməsi və stansiyaların avadanlıqlarının uzunmüddətli istismarı nəzərə alınmaqla, dayanıqlı və etibarlı iş rejiminə nail olmaq məqsədilə təxirəsalınmaz irimiqyaslı işlərə başlanılıb. Belə ki, dənizin içərisinə doğru, 5 metr dərinlikdən soyuq suyun götürülməsi üçün 750 metr məsafədə estakada, həmçinin yeni su nasos stansiyası tikilib. Bununla da stansiyanın soyuducu su təchizatının etibarlılığı təmin edilib və ən əsası, stansiyanın fəaliyyətinin dayanmasından qorunub. Yeni estakada üzərində tikilən və elektrik stansiyasını xüsusi üsulla soyuq su ilə təmin edən yeni nasosxana istilik enerjisi sahəsində ilk təcrübə sayılır.

Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2021-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 26-cı bəndini rəhbər tutaraq, "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 12.3-cü və 40.1-ci maddələrinə əsasən və Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrini şəxsi heyətlə kompleksləşdirmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. 2003-cü ildə doğulmuş və çağırış gününədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşını tamam etmiş, habelə 1986-2002-ci illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilməmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 2021-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılınsınlar.

2. "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xidmət müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları 2021-ci il oktyabrın 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılınsınlar.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamın icrası üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri görsün.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 3 sentyabr 2021-ci il

YAP İCAPP Daimi Komitəsinin iclasında təmsil olunub

Sentyabrın 3-də Asiya Siyasi Partiyaları Beynəlxalq Konfransının (İCAPP) Daimi Komitəsinin videoformatda 36-cı iclası keçirilib.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iclasda Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini, YAP Sədri İlham Əliyevin müavini Əli Əhmədov iştirak edib.

Tədbirdə Daimi Komitənin 2021-ci ilin aprel ayında keçirilən 35-ci iclasından ötən dövrdə İCAPP-in fəaliyyəti qiymətləndirilib, qurumun 2021-ci ilin növbəti mərhələsi və 2022-ci il üçün tədbirlər planı müzakirə olunub.

Iclasda həmçinin İCAPP-in BMT ilə əməkdaşlığının genişləndirilməsi imkanları barədə təkliflər səsləndirilib.

YAP Sədri İlham Əliyevin müavini Əli Əhmədov tədbirdə çıxış edərək bildirdi ki, 44 günlük müharibədə Azərbaycanın şanlı Zəfəri ilə ərazi bütövlüyünü bərpa edib, bölgədə yeni realıq formalaşdırıb. Kifayət qədər aktual olan təhlükəsiz-

lik məsələləri öz növbəsində siyasi partiyalar arasındakı münasibətlərə də təsir edir. Bu baxımdan, Yeni Azərbaycan Partiyası İCAPP-in "Təhlükəsizlik və əməkdaşlıq: siyasi partiyaların rolu" mövzusunda xüsusi konfransın keçirilməsi təklifi ilə çıxış edib. Lakin dünyadakı mövcud pandemiya şəraiti ilə əlaqədar İCAPP-in bir çox tədbirlərinin gələcək təxirə salınması nəzərə alınaraq, YAP da təklif etdiyi xüsusi konfransın 2022-ci ilin payızına qədər təxirə salınması məqsədəuyğun hesab edilir.

Qeyd edək ki, 2009-cu ildən İCAPP Daimi Komitəsinin üzvü olan Yeni Azərbaycan Partiyası qurumun fəaliyyətində aktiv iştirak edir. İndiyədək YAP İCAPP-in bir sıra tədbirlərinə uğurla evsahibliyi edib.

Qırğızistanın yeni səfəri etimadnaməsinin surətini Azərbaycanın xarici işlər nazirinə təqdim edib

Sentyabrın 3-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Qırğız Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfiri Kayrat Osmonaliyevlə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, səfirin etimadnaməsinin surətini qəbul edən nazir onu təyinatı münasibətilə təbrik edib.

Nazir Ceyhun Bayramov ölkəmizdə Azərbaycanın müvafiq olaraq etnik, mədəni, dini bağlarla əsaslanan dostluq münasibətlərindən danışıq və əlaqələrin inkişaf perspektivlərini vurğulayıb. Həzrətdə Azərbaycanın Qırğızistanla arasında bütün səviyyələrdə qarşılıqlı anlaşmanın mövcud olduğunu bildirilib. Nazir həmçinin ölkəmizdə Azərbaycanın çoxrəfli platformalarda əməkdaşlığın inkişafından məmnunluqla ifadə edib.

Səfir Kayrat Osmonaliyev yeni təyini olmasına baxmayaraq, Azərbaycan barədə məlumatlı olduğunu qeyd edib və ölkəmizdə Azərbaycanın əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi üçün əlindən gələni əsirgəməyəcəyini bildirib.

Səfir Qırğızistanın xarici işlər naziri Ruslan Kazakbaevə səmimi salamlarını nazir Ceyhun Bayramova çatdırıb və onun Azərbaycanın rəsmi səfərinə dəvət etdiyini bildirib.

Görüş zamanı tərəflər ikitərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin müxtəlif aspektləri, o cümlədən siyasi, iqtisadi, humanitar, mədəni sahələrdə əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və birgə layihələrin həyata keçirilməsinə dair, eləcə də qarşılıqlı maraqlı doğuran regional təhlükəsizlik məsələləri üzrə fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir səfir Kayrat Osmonaliyevə Azərbaycanda gələcək fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

MƏRKƏZİ SEÇKİ KOMİSSİYASINDA

Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclası keçirilib

Məzahir Pənahovun sədrliyi ilə 2021-ci il sentyabrın 3-də Mərkəzi Seçki Komissiyasının iclası keçirilib.

Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin Media və ictimai əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, əvvəlcə komissiyanın 2021-ci il avqustun 19-da keçirilmiş iclasının protokolu təsdiq edilib.

Sonra Mərkəzi Seçki Komissiyasının qüvvədə olan bəzi normativ xarakterli aktlarına dəyişikliklər edilməsi məsələsinə baxılıb. Komissiya üzvləri tərəfindən aparılan müzakirələr nəticəsində Mərkəzi Seçki Komissiyası "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Qanununun və

Seçki Məcəlləsinin tələblərini əsas götürərək müvafiq dəyişikliklərin qəbul olunmasına qərar verib və bir sıra normativ xarakterli aktlar son dövrlərdə qanunvericilikdə edilmiş dəyişikliklərə uyğunlaşdırılıb. Kütəvi informasiya vasitələri tərəfindən geniş işıqlandırılan iclasda cari məsələlərə də baxılıb.

Qərar № 3/7

Mərkəzi Seçki Komissiyasının 19 avqust 2021-ci il tarixli iclas protokolunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasının Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərar alır:

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 19 avqust 2021-ci il tarixli iclasının protokolu təsdiq edilsin.

Sədr
Katib

03.09.2021-ci il

Qərar № 3/8

Mərkəzi Seçki Komissiyasının bəzi normativ xarakterli aktlarında dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

"Maliyyə xidmətləri bazarında tənzimləmə və nəzarət sisteminin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 2019-cu il 28 noyabr tarixli 1616 nömrəli Sərəncamının 1-ci hissəsinin icrasına məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 75.2-ci, 78.2-ci, Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərar alır:

1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2008-ci il 4 iyul tarixli 6/23-7 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin seçkilərində namizədin irəli sürülməsinin təsdiq edilməsi və qeydə alınması üçün təqdim edilmiş sənədlərdə olan məlumatların düzgünlüyünün yoxlanılması Qaydaları"nın 1 sayılı Əlavəsində "II mərhələ - Namizədiyin qeydə alınması" hissəsi üzrə "4) Namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat" adlı bənddə

"Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2013-cü il 5 iyun tarixli 5/24 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəzarət-təftiş xidməti haqqında Əsasnamə"nin 1.3-cü bəndində "maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının" sözləri ilə əvəz edilsin.

3. Mərkəzi Seçki Komissiyası öz səlahiyyətləri daxilində bu qərarın rəsmi dərc edilməsi və qüvvəyə minməsi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin görülməsini təmin etsin.

Sədr
Katib

03.09.2021-ci il

Qərar № 3/9

Mərkəzi Seçki Komissiyasının bəzi normativ xarakterli aktlarında dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

"Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi haqqında Əsasnamə"nin təsdiqi və "Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi və "Azərbaycan Respublikası İqtisadi Nazirliyinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 28 dekabr tarixli 504 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 20 fevral tarixli 111 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 30 dekabr tarixli 911 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 12 may tarixli 1017 nömrəli Fərmanının 10-cu hissəsinin icrasına məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası "Normativ hüquqi aktlar haqqında" Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun 75.2-ci, 78.2-ci, Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərar alır:

1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2008-ci il 4 iyul tarixli 6/23-7 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin seçkilərində namizədin irəli sürülməsinin təsdiq edilməsi və qeydə alınması üçün təqdim edilmiş sənədlərdə olan məlumatların düzgünlüyünün yoxlanılması Qaydaları"nın 1 sayılı Əlavəsində "II mərhələ - Namizədiyin qeydə alınması" hissəsi üzrə:

1.1. "4) Namizədin gəlirlərinin miqdarı və mənbələri barədə məlumat" adlı bənddə "Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi" sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti" sözləri ilə əvəz edilsin.

1.2. "5) Mülkiyyət hüququ əsasında namizədə məxsus əmlak barədə məlumat" adlı bənddə "Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi və Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestr Xidməti" sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2015-ci il 25 may tarixli 10/87 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə deputatlığa namizədiyin təsdiq edilməsi və qeydə alınması üçün dairə seçki komissiyasına təqdim olunan seçki sənədlərindəki məlumatların yoxlanılması və namizədlərin qeydə alınması Qaydaları"nın 1 sayılı Əlavəsində "II mərhələ - Namizədin qeydə alınması" hissəsi üzrə "Mülkiyyət hüququ əsasında namizədə məxsus əmlak barədə məlumat" adlı bənddə "Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestr Xidmətinin ərazi idarələri və ya müvafiq bələdiyyə orqanları, Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin ərazi şöbələri və s." sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti, onun qurumları və bələdiyyə orqanları" sözləri ilə əvəz edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2009-cu il 24 avqust tarixli 23-3 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Bələdiyyə seçkilərində namizədiyin təsdiq edilməsi və qeydə alınması üçün dairə seçki komissiyasına təqdim olunan seçki sənədlərindəki məlumatların yoxlanılması və namizədlərin qeydə alınması Qaydaları"nda "II mərhələ - Namizədin qeydə alınması" hissəsi üzrə "Mülkiyyət hüququ əsasında namizədə məxsus əmlak barədə məlumat" adlı bənddə "Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Reyestr Xidmətinin yerli qurumları və bələdiyyə orqanları" sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti, onun qurumları və bələdiyyə orqanları" sözləri ilə əvəz edilsin.

4. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2013-cü il 5 iyun tarixli 5/24 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəzarət-təftiş xidməti haqqında Əsasnamə"nin 1.3-cü bəndində "Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyinin" sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin" sözləri ilə əvəz edilsin.

5. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2013-cü il 5 iyun tarixli 5/25 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Dairə seçki komissiyasının nəzarət-təftiş xidməti haqqında Əsasnamə"nin 1.3-cü bəndində "Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin ərazi vergi idarəsinin, Azərbaycan Respublikası Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestr Xidmətinin ərazi idarələrinin" sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin və Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin qurumlarının" sözləri ilə əvəz edilsin.

6. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2013-cü il 5 iyun tarixli 5/27 sayılı Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Seçki komissiyalarına təqdim edilən imza vərəqlərində və digər seçki sənədlərində olan məlumatların düzgünlüyünün yoxlanılması məqsədilə yaradılan işçi qrupu haqqında Əsasnamə"nin 1.3-cü bəndində "Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin (onun yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestr Xidmətinin) sözləri "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin" sözləri ilə əvəz edilsin.

7. Mərkəzi Seçki Komissiyası öz səlahiyyətləri daxilində bu qərarın rəsmi dərc edilməsi və qüvvəyə minməsi ilə bağlı qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin görülməsini təmin etsin.

Sədr
Katib

03.09.2021-ci il

Mədəniyyət naziri Britaniya Şurasının Azərbaycanı nümayəndəliyinin rəhbəri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Anar Kərimov sentyabrın 3-də Britaniya Şurasının Azərbaycanda nümayəndəliyinin rəhbəri Samr Şah ilə ölkəmizdəki fəaliyyət müddətinin başa çatması münasibətilə görüşüb.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə həmçinin mədəniyyət nazirinin müavini Sevdə Məmmədəliyeva, Mədəniyyət Nazirliyi Aparatının rəhbəri Vəlif Əliyev, Britaniya Şurasının ölkə ofisinin rəhbəri vəzifəsinə təyin olunmuş Frensis Qardener-Trexo və Britaniya Şurasının əməkdaşı Dilara İbrahimova iştirak edib.

Nazir Anar Kərimov ilk öncə Samr Şahı İordaniya üzrə Britaniya Şurasının ofis rəhbəri və Levant Klasterinin başçısı vəzifəsinə təyin olunması münasibətilə təbrik edib, ona yeni vəzifəsində uğurlar və böyük nailiyyətlər arzulayıb.

Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən Britaniya Şurasının mədəniyyət sahəsində həyata keçirdiyi layihələri yüksək qiymətləndirən nazir Azərbaycanın Britaniya Şurası ilə əməkdaşlığa önəm verdiyini və birgə fəaliyyətin Azərbaycan və Böyük Britaniya arasında dostluq əlaqələrinin möhkəmlənməsinə istiqamətliyini bildirib.

Samr Şah Azərbaycanda çalışdığı müddətdə Şuranın əməkdaşları ilə birgə görülmüş işləri məmnunluqla vurğulayıb, mövcud əlaqələrin, səmərəli əməkdaşlığın növbəti illərdə də uğurla davam etdiriləcəyinə əminliyini qeyd edib, nazirə və nazirliyin kollektivinə uğurlar arzulayıb.

Görüşdə həmçinin Britaniya Şurasının ölkəmiz üzrə nümayəndəliyinin yeni rəhbəri ilə birgə fəaliyyətin uğurla həyata keçiriləcəyinə, əməkdaşlığın daha da genişləndiriləcəyinə inam ifadə edilib.

Görüş tərəflər arasında qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərin müzakirəsi ilə davam edib.

İtaliyada keçirilən "Bərpa həftəsi - 2021" çərçivəsində Ermənistanın mədəni irsimizə qarşı törətdiyi vəhşiliklər nümayiş olunub

Avqustun 30-dan sentyabrın 4-dək İtaliya Xarici İşlər və Beynəlxalq Əməkdaşlıq Nazirliyi, İtaliya Ticarət Agentliyi (ICE) və İtaliyanın Memarlıq, İncəsənət və Şəhərlərin Bərpası Assosiasiyasının (Assorestauro) birgə təşkilatçılığı ilə İtaliyanın müxtəlif şəhərlərində "Bərpa həftəsi - 2021" çərçivəsində silsilə tədbirlər keçirilib. Sözügedən tədbirlərdə Azərbaycanın Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfərlilə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin aparat rəhbəri Read Qasimov iştirak edirlər.

Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, tədbirə Azərbaycanla yanaşı, Albaniya, Livan, Kuba, Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı və İsraildən olan nümayəndə heyətləri də qatılıb.

"Bərpa həftəsi - 2021" çərçivəsində Bari şəhərinin Fiera del Levante sergi kompleksində keçirilən açılış mərasimində Bari şəhər rəhbərliyi, Xarici İşlər və Beynəlxalq Əməkdaşlıq Nazirliyinin, Assorestauro-nun, Bari Vilayətinin memarlar, landsaft dizaynerləri və bərpaçıları Assosiasiyasının, Fiera del Levante Sergisinin, Ferrara Sergi Konqresinin rəhbər şəxsləri çıxış ediblər.

Sentyabrın 2-də "Bərpa həftəsi - 2021" çərçivəsində Azərbaycanla bağlı ölkə təqdimatı təşkil olunub. Açılış nitqi ilə Azərbaycanın İtaliyadakı səfəri Məmməd Əhmədov, İtaliya Ticarət Agentliyinin Sənaye Tərəfdaşlığı və Beynəlxalq Qurumlarla Əlaqələr Departamentinin müdiri Roberto Lovato və Assorestauro-nun texniki direktoru Andrea Qriletto çıxış edərək Azərbaycan-İtaliya strateji tərəfdaşlığı, müxtəlif sahələrdə mövcud olan yüksək səviyyəli əlaqələrdən və qarşılıqlı faydalı mübadilələrdən, mədəniyyət abidələrinin qorunması və bərpası sahəsində əməkdaşlıq imkanları, o cümlədən Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərinin yenidən qurulması və bərpası çərçivəsindəki imkanlardan danışıblar.

Tədbirdə Dövlət Xidmətinin rəisi Azad Cəfərlilə Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad olunmuş ərazilərinə "Böyük qayıdış" və mədəni irsin bərpasına yönəlməsi davamlı proses haqqında geniş təqdimatla çıxış edib. Ermənistan Respublikası tərəfindən 30 il ərzində işğal altında saxlanılan ərazilərimizdə tarix və mədəniyyət abidələrinin dağıdılmasına, maniməsilənməsinə və vandalizmə məruz qalmasına, qeyri-qanuni arxeoloji qazıntıların aparılmasına dair ətraflı məlumatlar və fotoşəkillər təqdim edib, mədəni irsimizə qarşı törədilmiş vəhşilikləri nümayiş olunub. Həmçinin Azərbaycan tərəfindən bərpa prosesinə başlanıldığı, çoxsaylı minalardan təmizləmə fəaliyyətinin davam etdiyi diqqətə çatdırılıb. Vurğulayıb ki, post-konflikt dövründə davamlı sülhün və rifahın tam bərqərar olması məqsədilə infrastruktur və şəhərsalma layihələri həyata keçirilir. Bunun məntəqəli davamlı olaraq Azərbaycan tərəfindən BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı ilə birlikdə "Mədəniyyət namizə sülh" kampaniyasına bağlanıldığı qeyd olunub. Təqdimatda abidələrin dağıdılmasının miqyası barədə statistik məlumat, Ağdam şəhərinin və azad olunmuş digər ərazilərimizin acınacaqlı durumu diqqətə çatdırılıb.

Dövlət Xidmətinin rəsmisi qeyd edib ki, Azərbaycan tərəfi bərpa prosesi çərçivəsində qarşılıqlı faydalı təkliflərə açıqdır və bu istiqamətdə İtaliyadan olan tərəfdaşları və şirkətləri bu prosese töhfə verməsinə müsbət qiymətləndirir.

Daha sonra "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin aparat rəhbəri Read Qasimov İçərişəhərdə aparılan bərpa işləri haqqında, gələcəkdə açılacaq nəzərdə tutulan unikal muzey layihəsinə dair məlumat vermişdir.

Azərbaycan nümayəndə heyəti "Bərpa həftəsi - 2021" çərçivəsində 3 sentyabr tarixdə Matera şəhərində keçiriləcək tədbirlərdə iştirak edəcək.

"DOST İş" Mərkəzi "YAŞAT" Fondunun şəhid ailələri və qazilərlə bağlı tədbirlərinə dəstək məqsədilə 150 nəfəri işlə təmin edib

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki "DOST İş" Mərkəzi "YAŞAT" Fondunun şəhid ailələri və qazilərlə bağlı tədbirlərinə əlavə dəstəyin göstərilməsi məqsədilə 150 nəfəri işlə təmin edib.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, "İşsiz

DOST"u proqramı çərçivəsində 150 sosial işçi Bakı və regional "ASAN xidmət" mərkəzlərinə təhkim edilib.

İşə qəbul olunan 150 nəfər hər biri ilə mərkəz arasında əmək müqaviləsi bağlanıb. Ümumilikdə "İşsiz DOST"u proqramı çərçivəsində hazırda 56 min şəxs ödənişli ictimai işlərdə çalışır.

Daha iki Vətən müharibəsi qazisi yüksək texnologiyalı protezlərlə təmin edilib

Prezident İlham Əliyevin tapşırığı əsasında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Vətən müharibəsi qazilərinin son nəsəl müasir protezlərlə təminatı işləri davam etdirilir.

Nazirlik Vətən müharibəsinin daha iki iştirakçısını - Mingəçevir şəhər sakini Abdulla Abdullayev və Qazax rayon sakini Abbas Yusifovu yüksək texnologiyalı protezlərlə təmin edib.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, onlar Protez-Ortopedik İstehsalat və Reabilitasiya Mərkəzində ilkin hazırlıq mərhələsi keçdikdən sonra ən müasir reabilitasiya vasitələri ilə təmin ediliblər.

A.Abdullayev Ağdam rayonu uğrunda döyüşlərdə ağır yaralananaraq hər iki ayağını itirib. Dövlət başçısının Sərəncamları ilə o, "Cesur döyüşçü" və "Ağdamın işğaldan azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

A.Yusifov isə Suqovuşan, Talış istiqamətində gedən döyüşlərdə ağır yaralananaraq sol ayağını itirib. O, Prezident İlham Əliyevin Sərəncamları ilə 3-cü dərəcəli "Vətəna xidmətə görə" ordeninə "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib. Hər iki qaziyyə əlilliyə görə aylıq sosial ödənişlər təyin edilib. Nazirlik ötən ilin dekabrından qazilərin yüksək texnologiyalı protezlərlə təminatına başlayıb və artıq 140-dan çox hərbi ən müasir protezlərlə təmin olunub və bu proses davam edir.

Daha iki rayonda sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların səyyar sosial reabilitasiyasına başlanılıb

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyi Bakının daha iki rayonunda - Nərimanov və Binəqədi rayonlarında sağlamlıq imkanları məhdud 6 yaşadək uşaqların səyyar formada sosial reabilitasiya tədbirlərinə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, agentliyin psixoloq, pediaqoq, sosial işçi və loqopedlərdən ibarət mütəxəssislər qrupu həmin uşaqların yaşadığı evlərdə gedərək onları kompleks (sistemli) şəkildə sosial-psixoloji və sosial-pedaqoji reabilitasiya xidmətləri ilə təmin edir.

Binəqədi rayonunda 3 yaşlı Məryəm də həmin xidmətlər göstəriləcək. Sentyabrın 3-də Sosial Xidmətlər Agentliyinin əməkdaşları onun yaşadığı ünvanda olaraq uşağın sağlamlıq vəziyyətini qiymətləndiriblər. Uşağın anası Mətanət Babazadə deyib:

- 2018-ci ilin martında Məryəm dünyaya gələndə həkimlər onun Daun sindromu ilə doğulduğunu dedilər. Əlbəttə, bu xəbər ilk vaxtlar mənə pis təsir etsə də, sonradan bunun heç də qorxulu sindrom olmadığını öyrəndim. İndi Məryəmin 3 yaşına var, bu yaxınlarda Sosial Xidmətlər Agentliyinə müraciət etmişəm. Gələn həftədən xidmətin əməkdaşları onunla məşğələlərə başlayacaqlar.

Sosial Xidmətlər Agentliyinin nümayəndəsi məlumat verib ki, həftədə 5 gün olmaqla hər dəfə 30-40 dəqiqə ərzində uşaqlar üçün reabilitasiya seansları aparılacaq.

Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların davranış pozuntularını, əhvalın qeyri-sabitliyi, hiperaktivlik, adaptasiya

və həmyaşıdlarla ünsiyyət problemi və s. kimi halların reabilitasiyası aparılır. Bu məqsəddə müxtəlif proqram və terapiyalardan, pediaqoji texnika və pediaqoji reabilitasiya üsullarından istifadə olunur. Psixoloji konsultasiyalar, həftədə beş dəfə reabilitasiya seansları, valideynlər üçün maarifləndirici təlim və seminarlar keçirilir.

Xidmətdən yararlanmaq istəyənlər Sosial Xidmətlər Agentliyinə və agentliyin Nərimanov və Binəqədi rayonları üzrə filiallarına müraciət edə bilərlər.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl bu ilin iyun ayında pilot olaraq paytaxtın Səbail və Yasamal rayonlarında bu tədbirlərə başlanılıb və bütün ölkə üzrə bu işlərin genişləndirilməsi nəzərdə tutulub.

"TURAZ Şahini - 2021" təlimlərində ətrafı tanıma uçuşları keçirilib

"TURAZ Şahini - 2021" birgə taktiki-uçuş təlimləri davam edir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, təlimlərin planına əsasən Azərbaycan və Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələrinin pilotları ətrafı tanıma uçuşlarını icra ediblər.

Uçuşlardan əvvəl təyyarəçilər üçün brifinq təşkil olunub, hava şəraiti və digər texniki məsələlər müzakirə edilib. Təhlükəsizlik qaydaları qatırılıb.

Sonra türkəyibli pilotlar F-16 qırıcı təyyarələrində, azərbaycanlı hərbi təyyarəçilər isə Miq-29 və Su-25 təyyarələrində uçuşlar keçiriblər. Təlimlər davam edir.

QARABAĞ dirçəliş yolundadır

“Zəfər yolu”nun inşası tamamlanmaq üzrədir

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə şanlı ordumuzun ölkəmizin mədəniyyət mərkəzi olan Şuşa şəhərini mənfur düşməndən azad edərkən istifadə etdiyi cığır-yolun əbədiləşdirilməsi məqsədilə tikilən, dövlət başçısı tərəfindən “Zəfər yolu” adlandırılan avtomobil yolunun inşası tamamlanmaq üzrədir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tikintisinə 10 ay bundan öncə başlanılmış “Zəfər yolu”nun sentyabr ayı ərzində 2 hərəkət zolaqlı olmaqla asfaltlanmasının yekunlaşdırılması planlaşdırılır.

Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, ötən il noyabr ayının 16-da təməli qoyulmuş və uzunluğu 101 kilometr təşkil edən “Zəfər yolu” Qarabağın inkişaf planı nəzərə alınmaqla 2-ci texniki dərəcəyə uyğun inşa edilir. Başlanğıcını Hacıqabul-Mincivan-Zəngəzur dəhlizi magistral avtomobil

yolundan götürməklə “Zəfər yolu” Qarabağımızın tacı olan Şuşa şəhərinə qədər uzanır.

Hazırda yol boyu son tamamlanma işləri icra edilir.

Bələ ki, “Zəfər yolu” boyu layihəyə uyğun olaraq artıq qazma işləri aparılmaqla və bəzi çətin relyefə malik qayalıq ərazilərdən keçən hissələrdə layihənin alınması üçün dağların partladılması üsulu ilə yeni yol yatağının, həmçinin yol əsasının inşası işləri həyata keçirilərək yekunlaşdırılıb.

Son mərhələ üzrə yolda asfaltlanma işləri aparılır ki, artıq 31 kilometrlik hissədə 2 lay, 61 kilometrlik hissədə isə 1 lay olmaqla, ümumilikdə, 92 kilometrlik hissə asfaltlanıb. Digər hissələrdə bu çərçivədə işlər davam etdirilir.

Yeni inşa edilən yol boyunca layihəyə uyğun 4 yeni avtomobil körpüsünün inşası yekunlaşdırılıb. Körpülərin uzunluqları 45, 80 və 90 metr olmaqla yolun 26.9-cu, 37.2-ci, 37.5 və 57.3-cü kilometrlik hissələrində inşa edilmişdir. Bununla da bu avtomobil yolu ilə rahat gediş-gəliş təmin olunub.

Bundan başqa, layihə çərçivəsində suların ötürülməsini təmin etmək məqsədilə müxtəlif diametrlilik 166 dairəvi boru və 11 düzbucaqlı su keçidi, həmçinin 120 kilometrə yaxın beton küvetlər tikilib, 82 drenaj quyusu qazılıb, 5.6 kilometr uzunluğunda müxtəlif diametrlilik drenaj borular çəkilib, 3.2 kilometr uzunluğunda istinad divarları və 9 yerdə yeraltı keçid inşa edilmişdir.

İşin həcmi və layihənin qısa müddət ərzində yekunlaşdırılması tapşırığı nəzərə alınaraq tikinti

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin “16 N-li Xüsusi Təyinatlı Yol İstismarı” MMC, “7 N-li Magistral Yolların İstismarı” MMC, “23 N-li Yol İstismarı” MMC və “43 N-li Yol İstismarı” MMC ilə subpodratçı olaraq yol tikintisi sahəsində ixtisaslaşmış və ölkəmizdə indiyədək bir neçə layihəni uğurla tamamlamış Türkiyənin “KOLİN” İnşaat Turizm Sən. və Tic. Anonim Şirkəti, həmçinin “Azviri” MMC və “Körpü Bina Tikinti” MMC birgə icra edir. Tikinti işləri “İnşaat Norma və

Qaydaları”nın tələblərinə əsasən, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin rəhbərliyinin birbaşa nəzarəti altında həyata keçirilir. İşgəldan azad edilmiş Füzuli, Xocavənd, Xocalı və Şuşa rayonlarının ərazisindən keçməklə inşa edilən “Zəfər yolu” Füzuli və Şuşa şəhərləri də daxil olmaqla, sözügedən rayonların 20-dən artıq yaşayış məntəqəsini əhatə edir.

Əlaqələndirmə Qərargahının nəzdində fəaliyyət göstərən İdarələrarası Mərkəzin neqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar işi

Çrupu çərçivəsində digər aidiyyəti dövlət qurumları ilə koordinasiya həyata keçirilən bu yol layihəsi Qarabağın vahid neqliyyat konsepsiyasının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 24 noyabr tarixli sərəncamı ilə yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahına Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev rəhbərlik edir. Bütün yollar Qarabağa aparır...

Qarabağın hava qapısı

Azərbaycan təyyarələri xaricə Qarabağdan da uça biləcəklər

Əvvəli 1-ci səh.

Qeyd edək ki, ən müasir səviyyədə inşa olunan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında sentyabr ayının sonuna qədər sərnişin terminalının istismara verilməsi işləri tam başa çatdırılacaq. Hava limanında uzunluğu 3000 metr, eni 60 metr olan uçuş-enmə zolağı istismara verilib. Aeroport istənilən tip hava gəmisi qəbul etməyə imkan verəcək. Avtomatlaşdırılmış sistemlərlə təchiz olunan Hava Hərəkəti İdarəetmə (HHI) qüləsinin tikintisi başa çatdırılıb. Bunun sayəsində Füzuli hava limanına ICAO və IATA standartlarına müvafiq qaydada uçuşların başlanması mümkün olacaq.

Tarixin qeyri-adi dönüşünün nəticəsidir ki, 11 ay əvvəl Füzuli hava limanının tikildiyi ərazi Azərbaycan iqtisadının döyüş meydanı olduğu halda, bu gün həmin cəsur oğullarımızın sayəsində bura yenidənqurma işlərinin döyüş meydanı olmuşdur. Lakin Füzuli hava limanının inşası işgəldan azad edilmiş ərazilərimizdə müasir kommunikasiyaların qurulması sahəsində həyata keçirilən, iqtisadi, strateji baxımdan dəyərli olan yeganə layihə deyil. Zəngilan və Laçında da tikilən hava limanları Azərbaycanın tarixi torpaqlarına böyük qaydışı üçün vacib sayılan çox mühüm strateji layihələrdir.

Qarabağın hava limanları turistlərin daha qısa yolla işgəldan azad olunan ərazilərimizə səfər etməsinə imkan verəcək

Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov hesab edir ki, Füzuli aeroportu regionda ən qısa zamanda inşa edilən beynəlxalq hava limanlarından biridir. Bu ilin əvvəlində inşasına başlanılan hava limanında artıq yaxın vaxtlarda ilk uçuşları həyata keçirmək mümkün olacaq: “Hava limanına bu ilin may ayında səfər edən işlərin intensivliyini müşahidə etmişdik. Bu ilin may ayında sadəcə torpaq sahələrindən ibarət olan ərazi artıq eniş-uçuş zolağına çevrilib. Cəmi 4 ayın yaxın müddətdə hava limanının ilkin infrastrukturunu əsaslı şəkildə formalaşdırmaq mümkün olub.

Deputatın sözlərinə görə, Qarabağın incisi hesab olunan və Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərinə gəlmək istəyən xarici turistlərin sayı kifayət qədər çoxdur. Füz

zulidə hava limanının tikilməsi işgəldan azad edilmiş ərazilərimizə xarici turistlərin cəlb baxımından olduqca faydalı olacaq. Bu aeroport regionun turizmin canlanması üçün yeni imkanlar yaradacaq. Turistlər bu hava limanı vasitəsilə işgəldan azad olunan ərazilərimizə daha sərfəli və qısa yolla səfər edə biləcəklər: “Bu amil işgəldan azad edilmiş ərazilərimizə, eləcə də Füzuli rayonuna gələcək turistlərin sayına müsbət təsir göstərəcək və ümumilikdə ölkəmizə daha çox turist gəlməsinə imkan yaradacaq. Eyni zamanda hava limanı yükdaşıma üçün vacib əhəmiyyət kəsb edir. İşgəldan azad edilmiş ərazilərimizin sənaye potensialını nəzərə alsaq, Füzulidə açılacaq hava limanı həm də həmin ərazilərdə istehsal olunacaq sənaye məhsullarının dünya bazarına çıxarılması və bütövlükdə regionun ixrac imkanlarının genişləndirilməsi baxımından vacibdir”.

Deputat qeyd edir ki, Şərqi Zəngəzur İqtisadi rayonunun potensialından istifadə etmək, həmçinin sənaye və kənd təsərrüfatı məhsullarının daha böyük bazarlara çıxarılması baxımından Laçında da yeni aeroportun inşasına ehtiyac var idi. Bu baxımdan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təməlini qoyduğu Laçın Beynəlxalq Hava Limanı da hərbi, strateji, iqtisadi baxımdan mühüm əhəmiyyətə malik olacaq.

V.Bayramovun qənaətinə görə, Şərqi Zəngəzurun uzun müddət işğal altında qalması onun potensialından istifadə edilməsinə imkan verməyib. Hazırda sözügedən iqtisadi rayonun Azərbaycan iqtisadiyyatında payı cəmi 0.1 faizdir. İşgəldan azad olunmuş ərazilərimizdə bərpə və yenidənqurma mərhələsində sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu Azərbaycan iqtisadiyyatının ən azı 8 faizini formalaşdırmaq potensialına malik olacaq.

Bu, illik 5 milyard manatdan artıq yeni dəyərli formalaşması anlamına gəlir. Bu isə yaxın illərdə Qarabağda 10 minlərlə yeni iş yerinin açılması deməkdir.

Düzgün marketing qurularsa, Füzuli aeroportunun əhəmiyyəti daha artıq olar

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Beynəlxalq İqtisadiyyat kafedrasının dosenti Emin Qəribli deyir ki, Füzulidə, Laçında və Zəngilanda aeroportların olması Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunun regionun mərkəzlərindən birinə çevrilə biləcəyinə imkan yaradır. Şərqi Zəngəzurda aeroportun tikilməsi bunun artıq neqliyyat həbına çevrildiyini göstərir. Əgər gələcəkdə düzgün marketing qurularsa, buradan digər ölkələrə uçuşlar daha ucuz qiymətə olarsa, Füzuli aeroportunun döviyyəsi və əhəmiyyəti daha artıq olar.

E.Qəribli hesab edir ki, azad edilmiş ərazilərimizdə aeroportların tikilməsi xarici iş adamlarının bu bölgəyə investisiya yatırmaq imkanlarını artırır: “Neqliyyat kommunikasiyalarının qurulması regionun və Azərbaycanın iqtisadi inkişafına stimül verəcək bir amildir. Neqliyyat kommunikasiyaları, eləcə də aeroportlar həmin bölgənin əhəmiyyətini

artırır, onun dünya iqtisadiyyatına daha güclü inteqrasiyası üçün yeni imkanlar yaradır. İnkişaf etmiş dövlətlər - Türkiyə, Almaniya, İtaliya azad edilmiş ərazilərimizə investisiya qoymaq istəyirlər. Lakin bu da faktır ki, kommunikasiyanın olmaması böyük investor üçün müəyyən çətinliklər yarada bilər. Aeroportun olması o deməkdir ki, xarici investitorlar artıq buraya problemsiz gələ

rin investisiya yatırmaq imkanları məhdud olur. Amma dövlətimiz bu baxımdan yetərincə resursla malikdir. O, topladığı maliyyə resurslarını gələcəyə istiqamətlənmiş layihələrin icrasına sərf edir. Bu layihələr gələcəkdə bizim iqtisadi qaynaqlarımızı təmin edəcək”.

İqtisadçı alim qeyd edir ki, beynəlxalq neqliyyat kommunikasiya imkanları genişləndikcə ölkənin beynəlxalq iqtisadi reytingdəki mövqeyi də yaxşılaşır. Bu baxımdan aeroportların tikilməsinin xüsusi əhəmiyyəti var: “Azərbaycanda qısa zaman ərzində həyata keçirilən beynəlxalq neqliyyat layihələrini beynəlxalq qurumlar da yüksək qiymətləndirirlər. Həmin layihələrin icrası Azərbaycanın beynəlxalq reytingdəki mövqeyini daha da irəli aparacaq. Bu da Azərbaycanın investisiya axınına artıracaq və iqtisadi inkişaf üçün geniş zəmin yaradacaq”.

Emin Qəribli aeroportların inşasını turizmin inkişafı baxımından da olduqca yüksək dəyərləndirir. Onun sözlərinə görə, aeroportlar sağlamlıq turizm imkanlarına sahib olan Qarabağ müalicə məqsədilə üz tutan turistlərin sayının artmasına, bu isə öz növbəsində ölkəyə əlavə valyutanın daxil olmasına imkan verir.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə gəncəlaşən bütün layihələr indiyədək çox uğurla həyata keçirilmişdir üçün kommunikasiyaların qurulması layihələrinin də ölkəmiz, o cümlədən region üçün xeyirli olacağını əminliklə söyləyə bilərik. Bu gün yeni aeroportlar azad edilmiş torpaqlarımızda reallaşan ilk əhəmiyyətli layihələrdən biri olsa da, onlar həmin ərazilərimizi dirçələcək yeganə layihələr olmayacaqlar. Erməni vandalizminin ən acı üzünü görən torpaqlarımız onlara verdiyimiz yeni nəfəs sayəsində yenidən doğulaçaqlar. Güclü iqtisadiyyata malik olan Azərbaycan yeni-yeni inkişaf layihələri gələcəkdə bu bölgənin regionun inkişaf etmiş ən mühüm mərkəzlərindən birinə çevirəcəkdir. Ərazilərdə aparılan yenidənqurma işlərinin sürəti və miqyası da onu deməyə imkan verir ki, həmin vaxt çox da gec olmayacaq. İşğal altında olan torpaqlarımızda aparılan böyük əməliyyatları ilə dünya hər tarixini yeniləyən Azərbaycan qısa müddətə yenidənqurma işlərinə görə də dünya ölkələri üçün istinad mənbəyi olacaq.

Aeroportlar Azərbaycana əlavə dividendlər qazandıracaq

Emin Qəribli hesab edir ki, neqliyyat infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi gələcəkdə ölkəmizin inkişafını dəstəkləyəcək. Aeroportların inşası layihələri Azərbaycana yalnız əlavə dividendlər qazandıracaq: “Ele dövlətlər var ki, kifayət qədər böyük olsalar da, yetərincə maliyyə resursuna malik deyillər, buna görə də onla

MEKSIKA telekanalı Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa haqqında reportaj yayımlayır

Meksikanın böyük tamaşaçı kütləsinə malik “Canal Once” telekanalı Azərbaycanın işgəldan azad olunmuş ərazilərinə səfər etmiş tanınmış meksikalı jurnalist Feriderko Lamontun Şuşada səfir Məmməd Talibovdan bölgədəki vəziyyət barədə götürdüyü müsahibəni yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müsahibədə əsas Pənəhali xan tərəfindən qoyulmuş Şuşanın Azərbaycan üçün xüsusi coğrafiyası və tarixi-mədəni əhəmiyyət kəsb etdiyini bildiren diplomat Şuşanın işgəldan azad edilməsinin hər bir azərbaycanlı üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını söyləyib.

Hazırda 30 ilə yaxın işğal altında qalmış və erməni vandalizminə məruz qalmış işgəldan azad edilmiş ərazilərimizdə yenidənqurma və bərpə işlərinin aparıldığı diqqətə çatdırılıb, Azərbaycanın qarşısında duran ən vacib məqsədlərin bu ərazilərin yaşayış infrastrukturunun yenidən qurulması və azərbaycanlı məcburi köçkünlərin təhlükəsiz şəkildə öz yurdlarına qayıtmasının təmin edilməsi olduğu bildirilib.

Eyni zamanda azad olunmuş ərazilərdə Ermənistan tərəfindən kütləvi minalanma aparıldığı, habelə işgəldan ziyan görmüş ərazilərdə mülkü yaşayış infrastrukturunun tamamilə məhv edildiyi barədə məlumat verilib, hazırda Azərbaycan tərəfindən həmin ərazilərin minalardan təmizlənməsi istiqamətində işlərin görüldüyü vurğulanıb.

Müxbirin tanınmış fransız yazıçısı Aleksandr Dümanı şahmatda məğlub edən görkəmli Azərbaycan şahrisi Xurşidbanu Natəvan barədə sualına cavab verən səfir onun sonuncu Qarabağ xanının qızı olduğunu, onun kimi, Azərbaycanın bir sıra görkəmli şəxsiyyətlərinin Şuşada anadan olduğunu söyləyib. Bir çox mədəni abidələr kimi, Xan qızı Natəvanın sarayının da erməni vandalizminə məruz qaldığı təəssüflə qeyd edilib.

“Yolumuz Qarabağdır! Qarabağ Azərbaycandır!” layihəsi davam edir

AMEA-nın Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyində (MATM) fəaliyyət göstərən “Gənc muzeyşünaslar və muzeysevərlər klubu”nun üzvləri müəssisənin əməkdaşı Sahibə Ələkbərovanın rəhbərliyi ilə “Yolumuz Qarabağdır! Qarabağ Azərbaycandır!” layihəsi çərçivəsində Cəbrayıl rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyini ziyarət ediblər.

Bu barədə AZƏRTAC-a Tarix muzeyindən məlumat verilib. Hazırda Cəbrayıl rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi fəaliyyəti Azərbaycan İstiqlal Muzeyində davam etdirir. Muzeyin nadir xalça nümunələri, qadın bəzəkləri və s. əşyaları İstiqlal muzeyinin Qarabağ zalında “Xilas olunmuş xəzinəmiz” adı ilə nümayiş olunur. Muzey haqqında klubun üzvlərinə məlumat verilib. Muzeyə MATM-nin nəşrləri təqdim olunub. Xatırladaq ki, bu il avqustun 31-də klubun üzvləri Qubadlı rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində olublar. Muzey haqqında onlara məlumat verilib. Bildirilib ki, 1993-cü ildə Qubadlı rayonu erməni tərəfindən işğal olunan zaman muzeyin eksponatları düşmənlər tərəfindən vəhşicəsinə talan edilib.

Meksika telekanalı Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa haqqında reportaj yayımlayır

Meksikanın böyük tamaşaçı kütləsinə malik “Canal Once” telekanalı Azərbaycanın işgəldan azad olunmuş ərazilərinə səfər etmiş tanınmış meksikalı jurnalist Feriderko Lamontun Şuşada səfir Məmməd Talibovdan bölgədəki vəziyyət barədə götürdüyü müsahibəni yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, müsahibədə əsas Pənəhali xan tərəfindən qoyulmuş Şuşanın Azərbaycan üçün xüsusi coğrafiyası və tarixi-mədəni əhəmiyyət kəsb etdiyini bildiren diplomat Şuşanın işgəldan azad edilməsinin hər bir azərbaycanlı üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını söyləyib.

Hazırda 30 ilə yaxın işğal altında qalmış və erməni vandalizminə məruz qalmış işgəldan azad edilmiş ərazilərimizdə yenidənqurma və bərpə işlərinin aparıldığı diqqətə çatdırılıb, Azərbaycanın qarşısında duran ən vacib məqsədlərin bu ərazilərin yaşayış infrastrukturunun yenidən qurulması və azərbaycanlı məcburi köçkünlərin təhlükəsiz şəkildə öz yurdlarına qayıtmasının təmin edilməsi olduğu bildirilib.

Eyni zamanda azad olunmuş ərazilərdə Ermənistan tərəfindən kütləvi minalanma aparıldığı, habelə işgəldan ziyan görmüş ərazilərdə mülkü yaşayış infrastrukturunun tamamilə məhv edildiyi barədə məlumat verilib, hazırda Azərbaycan tərəfindən həmin ərazilərin minalardan təmizlənməsi istiqamətində işlərin görüldüyü vurğulanıb.

Müxbirin tanınmış fransız yazıçısı Aleksandr Dümanı şahmatda məğlub edən görkəmli Azərbaycan şahrisi Xurşidbanu Natəvan barədə sualına cavab verən səfir onun sonuncu Qarabağ xanının qızı olduğunu, onun kimi, Azərbaycanın bir sıra görkəmli şəxsiyyətlərinin Şuşada anadan olduğunu söyləyib. Bir çox mədəni abidələr kimi, Xan qızı Natəvanın sarayının da erməni vandalizminə məruz qaldığı təəssüflə qeyd edilib.

İlham İSABALAYEVA, “Azərbaycan”

Hamısı inanılmaz yuxudakı qədər gözəl idi...

İnsan ecazkar varlıqdır, hara getsə, dünyanın harasında olsa, özünə yaxın, iç dünyası ilə həmahəng notların və naxışların axtarışına çıxır. Amma dünyada ələ yerlər var ki, get-sən, görsən belə, səni geri çağırır, yaddaşına bənzərsiz xatirələrə hopmur və sən özündən asılı olmayaraq bir də geri-ya can atırsan. Elə yerlər də var ki, səni vətən kimi bağrı-na basıb özünə alırsın, ruhunun ayrılmaz bir parçasına çevrilir. İstəsən belə, kövrək xatirələri unuda bilmərsən və an-layrsan ki, gördüklərin, eşitdiklərin və yaşadıkların artıq həyat-ının ayrılmaz bir parçasına çevrilmişdir.

Bu baxımdan Azərbaycan əcnəbi səyahətçilər üçün bəlkə də dünyanın ən çox sevilməli, maraqlı ölkələrindəndir. Yaşından və zamandan asılı olmayaraq, kim gəlsə-gəlsin, ölkəmizə, onun qonaqpərvər və tolerant insanlarına, gözəl təbiət mənzərələrinə aşıq olur, onları unuda bilir. Hara getsə, haralarda do-laşsa belə, yenə də körpə uşağ ana qoynuna necə atılırsa, elə

böyük bir sevgi ilə bizə sarı geri-ya qanadlanır. Nə məsəfi uzaqlığı, nə də koronavirus vəhimi onlara mane ola bilər.

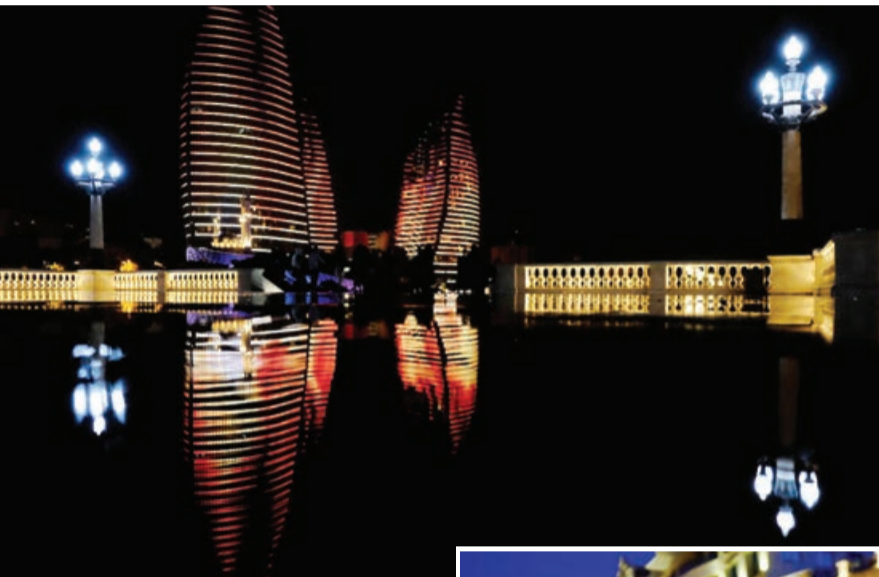
Dünyanın alışdığımız mizan-tərəzinin pozulduğu, insan-ların nə baş verdiyini anlamğa çətinlik çəkdiyi pandemiya səksəkəli bu çətin, xoşlu günlərdə də Azərbaycana nə vaxtsa gələn əcnəbi səyahətçilər üçün bu ölkəmizə, onun qonaqpərvər və tolerant insanlarına, gözəl təbiət mənzərələrinə aşıq olur, onları unuda bilir. Hara getsə, haralarda do-laşsa belə, yenə də körpə uşağ ana qoynuna necə atılırsa, elə

lunda dərc edilib. Həmin yazının tərcüməsini oxucularımızda təqdim edirik. Onu da əlavə edək ki, yalnız bu yazı ilə on-ların bütün təəssüratları bitmir. Liziya və indi onun həyat yol-daşı, "Baku" jurnalının fotomüxbiri Aleksey Pivovarovun ö-lkəmizə səfərinin ən maraqlı məqamları ola bilsin ki, bu iki gənc üçün hələ də həyatlarının kəşf edilməyən bir sahəsi ki-mi qalır. Məsələn burasıdır ki, onlar bu ölkəyə dost kimi gəlmiş və qayıdanda ailə quracaqlarına qərar vermişlər. On-ların Azərbaycan sərgüzəştləri sonu gözəl bitən nağıla bənzə-yir. Bu səyahət Azərbaycanla bağlı zəngin xatirələrdən savay-ı, həm də maraqlı bir sevgi tarixçəsidir. O üzündən belə qəra-rə gəldik ki, bu sevgi tarixçəsini də qələmə alaq.

Öncə Liziyanın "Baku" jurnalındakı səfər təəssüratlarını təqdim edirik.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycanla tanışlıq. Yadda nə qaldı?

"Bu gün mən əvvəl olduğu kimi, Azərbaycanı gəzib dolaşa bilmirəm. Mən bu ölkə üçün ata yurdum Apuliya-dakı doğma evim qədər dərinəm."

Azərbaycan səfəri haqqında İtaliya-lı gənc qız Liziya Del Ollo danışır:

- 2019-cu ildə ərim - "Baku" jurnalının fotomüxbiri Alekseylə birlikdə həyatımda ilk dəfə Azərbaycana səyahətə get-dik. Biz Bari-dən - təhsil al-dığımız və bü-

tün ruhumla bağlandığım şəhərdən sə-yahətimizə başladım və uşağ kimi gəl-dim. Yəni qonan kimi ruhum qərib hisslə-rin ağuşuna atıldı, anımda qaldım ki, bu iki şəhər təsəvvürə gəlməz dərəcədə bənzərdir.

Biz Bakıda eyni ilə Barinin bulvarına bənzərən Dənizkənarı parka gəzinti-yə çıxdıq. Şəhidlər xiyabanının ayağındakı meydancağıdan şəhərə baxanda o mənə həddən artıq böyük və hüdudsuz görü-nürdü. Bizim Baridə də şəhərə belə ecazkar, amma ondan dəfələrlə kiçik və-ləhedici mənzərə açılır. Demə, Bari mi-niatür Bakı imiş, lakin hər iki şəhərin mərkəzində eyni izdiham, eyni qələbəlik var. Hiss etdiyim doğmaları mənə özü-mü sanki evimdəki kimi hiss etməyə im-kan verirdi. Sanki inanılmaz möcüzə şəxsən mənim üçün kiçik Barini qəfil-dən belə gözəl bir tərzdə böyütmüdü.

Biz bütün ölkəni - Lenkerandən Qu-baya, İran sərhədindən Rusiya sərhə-dinə kimi gəzib dolaşdıq. Mən ömrümün ən gözəl macələrini yaşadım və bu günün özündə belə, o yolları bir də keç-mək, iki il əvvəl gördüyümü mehriban insanlarla bir də rastlaşmaq, bir də Qu-ba paxlavası və bükməsi, gilas və qayı-mürəbbəsi ilə bəzədilən süfrədə dadlı Azərbaycan çayı içmək istəyirəm. İlk günlər mənə qəribə gəlirdi ki, axı insan-lar gün ərzində necə bu qədər çay içə bilirlər. Amma Azərbaycanda keçirdiyim günlər nəhayət ki, mənə də qəhvəni daha faydalı və dadlı içki ilə əvəz etmə-yi öyrətdi. Təəssüf ki, İtaliyada "Azər-çay" tapmaq mümkün olmadığından Hindistan çayı dəmləməyə məcburam.

İndi burada, İtaliyada havalər qızan kimi biz də dostlarımızı çaya qonaq et-mək üçün öz səmavrimizə od salırıq.

Həmişə Azərbaycanı nostalji və ro-mantik hisslərlə yadda salıram. Zənnim-cə, Apuliya və Azərbaycan bir-birinə yalnız eyni paraleldə yerləşməsinə görə yox, həm də hər ikisinin əsas sərvəti və möcüzələri sayılan insanlarla bağlıdır.

Məhz global pandemiya zamanı da-xilan hiss edirdim ki, iki il əvvəl mənim Azərbaycana səyahətimə əsrarəngiz

hisslərlə zənginləşdirən, özümü öz evimdəki kimi hiss etməyə imkan yarada-bilən bütün insanların hamısına min-nətdarlığımı bildirməliyəm.

Öncə bizə "Azərbaycan" qəzetinin yeni dünyalara yol açan əməkdaşı Ba-hadır İmanquliyevə minnətdarlığımı bil-dirmək istəyirəm, çünki o olmasaydı, biz bu bənzərsiz nağılların derinliyinə heç vaxt təkbaşına enə bilməzdik. O, mənə bir ata kimi diqqətli və qayğıkeş idi və onun yanında mən ilk dəfə Avropa litfa-qının hüduqlarından kənara çıxan insan kimi özümü tam təhlükəsiz hiss edirdim. Mən ona coğrafi baxımdan bizə çox uzaq olan qərib bir ölkənin qapılarını təybatay üzümüzə açdıqna, bir xalqın ruhunun ən gizlin quşlarına səhrə sə-yahətələri imkan yaratdığına görə dərin-dən minnətdaram. Mən həmçinin "Azər-baycan" qəzetinə və böyük simpatiya bəslədiyim sürücüümü də təşəkkürümü bildirmək istəyirəm.

Həmçinin Qubanın ucqar dağ kəndi Haputda qarşılaşdığım hər bir kəse min-nətdaram. Orada biz tərəkəmə həyat tərzi sürən qədim qırızlarla tanış olduq. O kəndə gedib çatmaq üçün macəralar dolu uzun yol keçdik. Biz əvvəl uşağ dağ-ların sinəsindən, dərin dərələrin üstün-dən keçən yollarla gətdik, sonra isə ma-

şinimizi dəyişib bulanıq və vəhimi dağ çayını sovet dönməndən qalan "Villisi"lə keçdik. Ən maraqlısı da o idi ki, maşın-da yeddə nəfər idik və mənəndən başqa hamısı kişi idi.

Orada, dağların sinəsində mənim aydınlıq gətirmək istədiyim heç bir sual yox idi - bu möhtəşəm ucaqların ağuşunda lal olmuşdum. Hamısı inanılmaz yuxudakı qədər gözəl idi.

Bizi mehriban qarşıladılar, tanımadığımız insanlar bizim üçün süfrə açdılar, ən yaxşı xörəklərini könül xoşluğu ilə masaya düzdülər. Mən orada gözəl bir qadın - ana tapdım özümə. O mənə mələk kimi mehriban baxışları ilə öpdü, əzizlədi, özünə bağladı, öz balası kimi ərköyünməsinə qayğıçı çəkdi.

Ənənəyə görə, qonaqlar çox oldu-ğundan hamımız rahat yerləşək deyərək, kişilər və qadınlar ayrı-ayrı otaqlarda yatdılar. Gecə dağlarda soyuq olduğundan mənim üçün rahat və isti yataq ha-zırladılar və yerimə girib gözlerimi yu-manda bu qayğıkeş qadının üstümə ikinci yorğanı atdığı hiss etdim.

Adı yadımda qalmısa da, üzünü unuda bilmirəm. Ona da dərinləndən təşəkkür edirəm.

Səhəri gün biz oyanıb bayıra çı-xanda kəndin bütün uşaqları məni dö-vrəyə aldılar. Onların sevincindən qıçıl-mış saçaq gözllərinə aludə olmuşdum. Biz

elə qaynayıb qarışdıq ki, sanki aramızda dil səddi yox idi. Bir yerdə oynayırdıq, rəqs edirdik. Hər kəs də öz dilində oxu-yurdu. Mənimlə oynayan balaca qızların hər biri diqqətimi özünə cəkmək istəyirdi, mənə danışırdı, saçlarını balaca əlləri ilə götürüb hördüdü, mənimlə elə danışırdılar ki, guya onların qəribə dilini anlaya bilirdim. Bu, ünsiyyətin ən səhrli dəqiqələri idi, çünki biz ürəklərimizin dili ilə danışırdıq və bir-birimizi də yaxşı başa düşürdük.

Uca dağlardan aşağı enib qədim və günəşli Qubaya döndük. Mən sanki bir dəfədə bir neçə fərqli səyahət edir, göz qırpmında bir mühitdən digərinə adla-yırırdım.

Azərbaycanın harasına ayaq bas-dımsa, Azərbaycan və rus dillərində də-nişi bilməmə də, insanlarla həmişə ümumi dil tapırdım. Ərim mənə deyilən hər kəlməni tərcümə edirdi, lakin bəzən elə məqam yaranırdı ki, ikimiz də buna ehtiyac olmadığımızı anlayırdıq. Qara saç-larım mənə Azərbaycanlıya çevirdi və dəfələrlə yerli sakinlər mənə öz dillərində müraciət edirdilər və həm də tam əmin idilər ki, onları başa düşürəm.

Bələcə, mənimlə Azərbaycanlılar azərbaycanca, ləzgiler ləzçəyə danışı-r, talışlar özlərini kimi bilir, Quba yəhudiləri də "bizimkən" deyirlər.

Lenkeran səfərimdə isə baramaqur-dunu ovcuma almağım heç vaxt yadımdan çıxmayacaq. İndi də bəzən bu zər-rif, yumşaq məxlüqlər ovcuma hiss ed-irəm. Küncülər baramaqurdunu yet-işdirdikləri binanın içindəki taxta rəflərdə bu incə varlıqlara körpə uşaqlara baxan kimi qulluq edirdilər. Əllərinə alıb ana mehəbbəti və qayğıkeşliklə ox-şayırdılar.

Dünyanın belə mürəkkəb və çətin günlərində Azərbaycana mənə bəxş edilən bütün xatirələrə görə dərin-dən minnətdarlığımı bildirirəm.

Bakıya gelişimdən artıq iki il keçib və hər il ümid edirdim ki, tezliklə Bakıya qayıda biləcəyəm. Mən həddən artıq ox-saq ölkələrimizi bir-birinə bağlayan sıx tellərə çevrilmiş istərdim. Burada hər şey heyratlanacaq dərəcədə İtaliyanın cə-nub-şərqiində yeləşən Apuliya regionu-na bənzəyir. Orada da Azərbaycandakı kimi isti, dəniz, külək, yeməklər və in-sanlar arasında bənzərliklər mövcuddur. Bir sözlə desək, Mediterraneo - Aralıq dənizi.

Mən istərdim ki, bir də Azərbaycana qayıtmaq imkanım olsun, bir daha təkrar özümü evimdəki kimi hiss edim və İtali-ya ilə Azərbaycan arasında yeni bənzər-liklərin axtarışına çıxım.

Fotolar Aleksey Pivovarovundur,
"Baku" jurnalı, may, 2021-ci il

(Mövzunun davamı var)

28 illik həsrət sona çatdı - kəlbəcərlilər doğma yurdlarında

Kəlbəcər sakinlərinin bir qrupu rayonlarının azad olunmasından sonra ilk dəfə doğma yurdlarına səfər ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin səfərləndirici ilə reallaşan səfərdə yaşlı nəslin nümayəndələri, Başlıbel faciəsinin şəhid olanların yaxınları, şəhər ziyalıları iştirak ediblər.

Yirmi səkkiz illik ayrılıqdan sonra doğma yurdlarına səfər edən kəlbəcərlilər Kəlbəcər tuneli qarşısında öldürülən azərbaycanlıların xatirəsini yad edib, əraziyə güllər düzüb, on-ların qisasının yerdə qalmadığını bildirdilər.

Xatirədəki ki, 1993-cü ilin əvvəlində Ermənistan hərbi qüvvələrinin Kəlbəcər üzərinə cəmləməsi. Həmin dövrdə özmüdəfə batalyonu Kəlbəcər tunelini qoruyurdu. Bu tunelin dinc sakinlərin ehtiyac olacağı təqdirdə rayondan çıx-a bilməsi üçün strateji əhəmi-yəti vardı. Lakin təlim görmə-miş, komandirləri olmayan, si-lahdan istifadə etməyi bacarmayan özmüdəfə bölükləri mühasirəyə düşərək xeyli itki verdilər. Bundan sonra müda-fienli yermənilerin saxlanılması və Zülfiqarlı yaşayış məntəqəsindəki vacib yol bağ-lantısının ələ keçirilməsinin qarşısının alınması üçün Ömər-Tunel-Zülfiqarlı-Laçın marşrutunu ermənilərdən "tə-mizləmək" tapşırığı verilmədi. Budəfəki cəhd də uğursuz oldu və neçə-neçə hərbiçimiz, eləcə də Laçın və Kəlbəcəri tərk edən onlarla dinc sakin tunel sahəsində öldürüldü. Artıq Kəlbəcərdə hakim yüksəkliklər və tunel ermənilər tərəfindən tutulmuşdu. Hər ötən gün düş-mən daha da irəliləyir və yeni mövqelər ələ keçirirdi. Qəmli-köpürünə aparan Kəlbəcər-Zövdə-Ömər-Ağdərə yol bağlan-tısı və yol sahəsinin əldə sax-lanmaq cəhdi də uğursuzluğa nəticələndi. Bir neçə gündən sonra - 1993-cü ilin aprelin 2-də Kəlbəcər düşmənlər tərəfindən ələ keçirildi, Azərbaycan çox-saylı şəhidlər verdi.

Ötən illər ərzində Azərbay-canda nizami silahlı qüvvələr formalaşdırıldı, ordu quruculu-ğuna xüsusi önəm verildi. Azərbaycan Ordusu müasir si-lahlarla təchiz edildi, şəxsi hə-yətin peşəkərliliyi artırıldı. Artıq torpaqlarımızın azad edilməsi zamanı gəlmişdi və 2020-ci ilin sentyabrında başlandı, 44 gün davam edən Vətən müha-ribəsində Müzəffər Ali Baş Ko-mandan İlham Əliyevin rəhbər-liyi ilə Azərbaycanın qəhrəman oğlanları düşməni darmadağın edərək bütün şəhidlərimizin qisasını aldılar, torpaqlarımızı azad etdilər. Noyabrın 10-da məcbur olub kapitulyasiya ak-tına imza atan Ermənistan im-zalanmış üç tərəfli Bəyanata əsasən noyabrın 25-də Kəlbəc-ər rayonunu işğaldan azad et-di, Azərbaycan Respublikası-nın Silahlı Qüvvələri rayona daxil olaraq nəzarəti ələ aldı.

Kəlbəcərə səfər edən Qaç-qınların və Məcburi Köçkünlə-rin İşləri üzrə Dövlət Komitə-sinin söbə müdiri Sənan Hüse-y-nov AZƏRTAC-a "Tunel faciəsi" adını alan bu qırğın haqqında danışırdı: "Kəlbəcərdə vəziyyət pisləşdiyi üçün 1993-cü il martın 31-də qadınları, uşaql-arı çıxarmaq qərarı verilmədi. Buna görə də Kəlbəcərdən La-çına gedən tuneləndən 30 kəndin sakinləri çıxarılmadı. Ermə-nilər Göyçə və Laçın istiqamətində rayonu mühasirəyə al-mışdılar. Həmin günlərdə yük maşını ilə 25 nəfərlik, qadın, uşağ və qocaların çıxarılması planlaşdırılmışdı. Ermənilər tu-nelin çıxışında həmin insanları gülləborana tutdular. Çoxu öld-ü, ölməyənləri isə girov götür-dülər. Onandan sonra da burada bu cür dəhşətli faciələr yaşandı. Dinc əhalini tunelənin ağzında qırırdılar. Təsəvvür edin ki, in-sanları daşıyan "KamAZ" mar-kalı avtomobilə od vurub, 8 yaşlı uşağı ailəsinin gözli qarşısında onun içinə atdılar. Laçından gələnlər də burada qətlə yetirilib. Bu qırğınlardan sonra düşməndən qaçmaqçı bacaran bir nəfər geri-ya qayı-daraq əhaliyə tunelin ağzında ermənilərin olduğunu xəbər verib və bundan sonra dinc in-sanlar qaçmaq üçün dağ yolundan istifadə ediblər."

Söbə müdiri bildirib ki, kəlbəcərlilər Müzəffər Ali Baş Ko-mandan İlham Əliyevə, şanlı Azərbaycan Ordusuna, qəhrə-man övladlarımıza hər zaman minnətdardır. "Biz hər biri-miz Prezidentimiz dərin tə-şəkkürümüzü bildiririk. Tor-paqlarımız uzun illərdən sonra

yağı düşməndən azad edildi, şəhidlərimizin qisası alındı. Bu gün biz çox qarışıq hisslər ke-çiririk, amma sevinc hissi on-ların hamısını üstələyir", - deyə Sənan Hüseynov əlavə edib.

Rayon sakinləri sonra Zül-füqarlı kəndinə gəlib, Milli Qəhrəman Şahlar Sükrüro-v qəbrini ziyarət ediblər. Səfər iştirakçıları, o cümlədən şəhi-din ailə üzvləri Şahlar Sükrü-ro-v məzarı üzərinə güllər dü-züblər.

Daha sonra Başlıbel kəndi-nə səfər oldu. Ermənilərin xal-qımıza qarşı vəhşiliklərindən biri də 1993-cü ilin aprelində Kəlbəcər rayonunun işğalı za-manı Başlıbel kəndində törə-dilən 7659 hektar ərazi-zi olan kənd iki dağ çayının qovuşduğu yerdə. Dalıdadın ələyində yerləşir. Kəndin ərazi-sində 1993-cü ilədək yaşayan yerli sakinlər isə Azərbaycan türkləri olub. Başlıbel kəndinin 1800-ə yaxın əhalisi var idi.

Başlıbel faciəsinin şəhid-ləri bildirdilər ki, işğal zamanı doğma torpaqlarını tərk etmə-yən 62 nəfər dağlara sığınmış-dı. Lakin həmin şəxslər cəmi 17 gün gizləndə qala bildilər. 1993-cü ilin aprelin 18-də ermə-ni quldurları qadın, uşağ və yaşlıların gizləndiyi yer aşkar-layıb. Bu insanların cəmi 2 ov tü-fəngi və əhalini qoruyan əşgər-lərdə olan bir neçə avtomat si-lahlı düşməne müqavimət göstəriblər. Başlıbelin işğalı zamanı erməni quldurları tər-findən 27 nəfər güllələnib. Er-mənilər Başlıbel kəndini işğal

edərək İkinci Dünya müharibəsi iştirakçısı olan Hüseyn Hüseynov diri-diri yandırdılar. Kənd sakinini, ruhi xəstəlikdən əziyyət çəkən Qənaət Ağayevə işgüzar ilə qətlə yetiriblər. 19 nəfər kənd sakinini (qadın, uşağ və qoca) isə Ermənistan hər-bçiləri tərəfindən girov götür-üb. Düşmənlər gülləsindən canı-nı qurtara bilən 30 nəfər isə ye-nidən dağlara çəkilib və daha 113 gün mühasirə həyatı yaşay-ıb. Sağ qalan həmin şəxslər dəfələrlə ölümlə üz-üzə gəlib və günlərlə ac-susuz qalıblar. Mühasirədən çıxaraq dörd gün piyada yol qət edən 29 nəfər 1993-cü il iyulun 22-də Daşkə-nin ərazisinə keçə biliblər. Amma Birinci və İkinci Dünya müharibələrinin iştirakçısı Ələsgər Ələsgərov doğma tor-pağını tərk etməyərək Başlı-belə qalıb. Ələsgər Ələsgərov bu gündəlik itkin sayılır və onun barəsində hər hansı mə-lumat yoxdur.

Səfər iştirakçıları daha sonra Günəşli kəndinə oldular.

Kəlbəcərlilərin doğma rayon-larının yağı düşməndən azad olunmasına, şəhidlərimizin qis-asının alınmasına görə Mü-zəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə, igid Vətən övladlarına dərin təşəkkürlərini ifadə edib-lər. Rayon sakinləri əmin ol-duqlarını bildiriblər ki, azad olunmuş torpaqlarımızda, o cümlədən Kəlbəcərdə aparılan tikinti-quruculuq işləri tezliklə başa çatacaq və onlar öz yur-d-yularına geri qayıdıb, firavan həyatlarını yaşayacaqlar.

Biz birlikdə güclüyük!

Rəşad Mahmudov tibb işçilərinə çağırış edib:
“Doğru tibbi taktika qurmaqla vətəndaşların tərəddüd və qorxularını azalda bilərik”

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Rəşad Mahmudov tibb işçilərinə çağırış edib.

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Rəşad Mahmudov tibb işçilərinə çağırış edib. Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Rəşad Mahmudov tibb işçilərinə çağırış edib. Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Rəşad Mahmudov tibb işçilərinə çağırış edib.

yoxdur. Bu qədar yüklənmə qarşısında dövlət qurumlarından bu məsələdə nəse etməsini gözləmək yanlışdır. İnsanları vaxtında səhv yoldan döndərməmək, ölümlər daha da artacaq. Buna əlavə kimi əminəm. İnsanları evlərdə ilk gündən sistem və güclü dərman istifadəsinə inandırmaq, siz, bəlkə də hamımız olmuşuq. Bu səhvi düzəltmək də hamımızın işidir.

Halbuki, doğru tibbi taktika qurmaqla, ən azından vətəndaşlara belə vəziyyətlərdə nə etməmələri mövzusunda izah verməklə tərəddüd və qorxularını azalda bilərik. Nəticədə dövlətin COVID-19 mübarizəsində ortaya qoyduğu səylərə və əməyə həm də əməldə dəstək olmuş olarıq. Əlbəttə ki, bu dalğa da digərləri kimi 2-3 həftəyə sönməyə başlayacaq və sona çəkəcək, lakin ən çətin günlərdə bir səhiyyə işçisi olaraq bütün çətinliklərə baxmayaraq, hadisəyə münasibətimiz hər zaman xatırlanacaq”, - deyir R.Mahmudov qeyd edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, parlament üzvü həkimləri vətəndaşlara yeni növ koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar müəyyən izahlar verməklə əhali arasındakı tərəddüd və qorxularını azaltmağa çağırır. “Bir ilə yaxındır ki, evdə müalicə, nə vaxt xəstəxanaya getməliyə və s. mövzular da fikirləşməyə razılaşmadığına məqam və ya buna qarşı əks fikir yürüdəcək həkim və ya tibbi ekspert varsa, məmnuniyyətlə açıq müzakirələrə girməyə hazırəm. Təki cəmiyyətimizin bu gün bilmədən etdiyi yanlışlıqları az da olsa, düzəldə bilək. Səhiyyəmi çox çətin bir sınaqdan keçir. Xüsusən evlərdə ilk günlərdən deksametazon, metipred, prednol-L, antibiotiklər, sistemlər yazan infeksiyalar, terapevt və pulmonoloqlara səsənirəm: Bəlkə bil-

Azərbaycan və Türkiyə alimləri COVID-19 və xərçəng xəstəlikləri ilə mübarizədə mühüm nəticələr əldə ediblər

Son zamanlar virus və xərçəng xəstəliklərinə qarşı mübarizədə antivirus və anti-xərçəng peptidləri üzrə geniş tədqiqatlar aparılır. Bioaktiv peptidlər insan orqanizminə toksik təsir etməməklə yanaşı, virus və xərçəng əleyhinə çox effektiv xüsusiyyətlərə malikdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) və Türkiyə Elmi və Texnoloji Tədqiqat Şurası (TÜBİTAK) arasında imzalanmış əməkdaşlıq sazişi üzrə müştərk program çərçivəsində aparılan birgə tədqiqatlar nəticəsində dünyəvi zülalın hidrolizi əsasında əldə edilən kationik EQRPR peptidinin xərçəng xəstəliyinə və COVID-19 infeksiyasına qarşı mübarizədə tətbiq oluna biləcəyi və onların təsir mexanizmləri tədqiq edilmişdir. AMEA-dan AZƏRTAC-a bildirilib ki, tədqiqat işlərinə Azərbaycan tərəfindən Milli Onkologiya Mərkəzinin direktoru akademik Cəmil Əliyev, AMEA-nın müxbir üzvü Biofizika İnstitutunun direktoru Oktay Qasımov, Bakı

Dövlət Universitetinin professoru Niftali Qocayev, Türkiyə tərəfindən isə professor Sevim Akuyuz rəhbərlik edir. Aparılan kompleks tədqiqatlarla həm nəzəri (molekulyar dokinq, molekulyar mexanika), həm də eksperimental (Furye Çevirici İnfraqırmızı Spektroskopiyası, Raman spektroskopiyası, Dairəvi dixroizm və Elektron Paramaqnit Rezonansı Spektroskopiyası) metodlardan geniş istifadə olunub. Bundan başqa, EQRPR peptidinin həm nöqtəvi D-izomer dəyişmələri, həm də tam D-izomer peptidləri sintez edilmiş və onların dərman xüsusiyyətlərini dəyişməsi tədqiq edilmişdir.

Molekulyar dokinq metodu nəticəsində peptid bir sıra mühüm inteqrinlərlə birləşə bilər. Bu da həm SARS-CoV-2 virusu infeksiyasından, həm də xərçəng xəstəliklərinə qarşı mübarizədə geniş istifadə oluna bilər. Mühüm nəticələrdən biri də multifunksional peptidin müxtəlif zülallarla birləşmə xüsusiyyətinin müxtəlif nöqtələrinə D-izomer dəyişməsi göstərilmişdir.

Mütəxəssislərin bildirdiyinə görə, peptid bir sıra mühüm inteqrinlərlə birləşə bilər. Bu da həm SARS-CoV-2 virusu infeksiyasından, həm də xərçəng xəstəliklərinə qarşı mübarizədə geniş istifadə oluna bilər. Mühüm nəticələrdən biri də multifunksional peptidin müxtəlif zülallarla birləşmə xüsusiyyətinin müxtəlif nöqtələrinə D-izomer dəyişməsi göstərilmişdir.

DİN: “Sentyabrın 2-də 11 nəfər aktiv koronavirus xəstəsi ictimai yerlərdə aşkarlanaraq saxlanılıb”

Sentyabrın 2-də daxili işlər orqanlarının əməkdaşları tərəfindən respublika ərazisində 11 nəfər aktiv koronavirus xəstəsi ictimai yerlərdə aşkarlanaraq saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin AZƏRTAC-a bildirdiyi kimi, polis əməkdaşları onlarla izahedici söhbətlər aparıb, tibbi prosedurları gözləməklə həmin şəxsləri yasaqçıları evə qaytarıblar. Bu barədə müvafiq səhiyyə qurumları məlumatlandırılıb. Cənabət Məcəlləsinin 139-1.1-ci (epidemiya əleyhinə və karantin rejimlərinin pozulması) maddəsi ilə 2 nəfər bəsrində cinayət işi başlanıb, istintaq araşdırmaları davam etdirilir.

139-1.1-ci (epidemiya əleyhinə və karantin rejimlərinin pozulması) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Məhkəmə tərəfindən Ramal Feyzullayev haqqında həbs qətimkan tədbiri seçilib, araşdırmalar davam etdirilir. Koronavirus infeksiyasının kütləvi yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə elan olunan xüsusi karantin rejimi qaydaları çərçivəsində Ağdaşda polis əməkdaşları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər davam etdirilir. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin Şəki regional qrupundan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, qapalı məkanlarda keçirilən tədbirlər zamanı sosial məsafənin gözlənilməsi, tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən düzgün istifadənin zəruriliyi və vətəndaşlara tövsiyələr verilib. Həmçinin sahibkarlarla profilaktik söhbətlər aparılıb, pandemiya dövrünün tələblərinə məsuliyyətli yanaşmalarının vacibliyi onların diqqətinə çatdırılıb. Yoxlamalar zamanı ümumilikdə bir neçə mağazada tibbi məskandan istifadə etməyən alıcı və satıcılara rast gəlinib ki, onların da bəsrində intizam tənbəh tədbiri görülüb.

Paytaxtın Qaradağ rayonunun Sahil qəsəbəsində aktiv koronavirus xəstəsi ictimai yerə aşkarlanaraq saxlanılıb. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Qaradağ Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları qəsəbə əlini, virusun daşıyıcısı kimi qeydiyyatda olan Ramal Feyzullayevin marketə gedişini müəyyən edə bilməyib. Həmin şəxs dəfələrlə edilən xəbərdarlıqlara məhəl qoymadığı üçün bəsrində Qaradağ Rayon Polis İdarəsinin istintaq şöbəsində Cənabət Məcəlləsinin

139-1.1-ci (epidemiya əleyhinə və karantin rejimlərinin pozulması) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb. Məhkəmə tərəfindən Ramal Feyzullayev haqqında həbs qətimkan tədbiri seçilib, araşdırmalar davam etdirilir. Koronavirus infeksiyasının kütləvi yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə elan olunan xüsusi karantin rejimi qaydaları çərçivəsində Ağdaşda polis əməkdaşları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər davam etdirilir. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin Şəki regional qrupundan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, qapalı məkanlarda keçirilən tədbirlər zamanı sosial məsafənin gözlənilməsi, tənəffüs yollarını qoruyan fərdi vasitələrdən düzgün istifadənin zəruriliyi və vətəndaşlara tövsiyələr verilib. Həmçinin sahibkarlarla profilaktik söhbətlər aparılıb, pandemiya dövrünün tələblərinə məsuliyyətli yanaşmalarının vacibliyi onların diqqətinə çatdırılıb. Yoxlamalar zamanı ümumilikdə bir neçə mağazada tibbi məskandan istifadə etməyən alıcı və satıcılara rast gəlinib ki, onların da bəsrində intizam tənbəh tədbiri görülüb.

Şəmkirdə sanitar-karantin qaydalarını pozan 56 nəfər şəxs məsuliyyətə cəlb edilmişdir

COVID-19 infeksiyasının geniş yayılmasının, onun törətdiyi ağır fəsadların qarşısının alınması məqsədilə elan edilən xüsusi karantin rejimi qaydaları çərçivəsində Şəmkir Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları rayon ərazisində nəzarət-profilaktik tədbirləri davam etdirir. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin Gəncə regional qrupundan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, polis əməkdaşları rayon ərazisində fəaliyyət göstərən mehmanxanalarda monitorinqlər apararaq karantin rejiminin tələblərinin yerinə yetirilməsinə nəzarət ediblər. Mehmanxana müştərilərinin müvafiq COVID-19 pasportlarını yoxlayan polis əməkdaşları obyekt sahibləri ilə izahedici-profilaktik söhbətlər aparıb, koronavirus infeksiyasının fəsadlarını və mövcud sanitar-gigiyenik tələbləri izah ediblər. Daha sonra monitorinq rayondakı digər işə obyektlərinin davam etdirilib. Araşdırmalar zamanı ümumilikdə 8 obyektə 17 nəfər müvafiq pasport olmadan qapalı məkanlara daxil olmaları aşkar edilmişdir. Polis əməkdaşları həmin şəxslərə karantin qaydalarını xatırladı və bəsrələndirən qanunmüvafiq tədbir görüb. Bundan başqa, market və digər ticarət obyektlərinin

de, eləcə də əhalinin sıx olduğu digər yerlərdə nəzarət-profilaktik tədbirlər keçirilib. Tədbirlərdə tənəffüs yollarını qoruyan fərdi qoruyucu vasitələrdən, yəni tibbi maskalardan istifadə etməyən və əsassız bəhanələr gətirən şəxslərə koronavirus infeksiyasının fəsadları və mövcud sanitar-gigiyenik tələblər izah olunub. Rayon sakinlərinin diqqətinə çatdırılıb ki, hər bir şəxs sosial məsuliyyət qaydalarını tətbiq edən şəxslərə qaydaları qeyd-şərtsiz əməl etməli, mövcud qaydaları anlayışla qarşılamalıdır, özünü və digər şəxslərinin həyat və sağlamlıqlarına etinasız yanaşmalıdır.

Əvvəli 1-ci səh.

Dünyada koronavirusla bağlı vəziyyət mürəkkəb olaraq qalır

Global virus dünyada hər gün neçə-neçə insanın sağlamlığını öləndirir. Minlərlə koronavirus xəstəsi isə həyatını itirir. Artıq dünya üzrə bu təhlükəli infeksiyaya yoluxanların sayı 220 milyon nəfəri ötürüb. Bu barədə pandemiyanın onlayn statistikasını aparan Worldometer saytı məlumat verib. Koronavirus səbəbindən ölənlərin sayı 4 milyon 560 min nəfərdən, sağalanların sayı isə 196 milyon 798 min nəfərdən çoxdur.

yandan Gürcüstanda ölümlə bağlı qeydə alınan ən yüksək göstəricidir.

Araşdırmalarda yeni nəticə

Dünyanı koronavirusun cəngindən xilas etməyə çalışan mütəxəssislərin araşdırmaları davam edir. Belə bir vaxtda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) və Türkiyə Elmi və Texnoloji Tədqiqat Şurası (TÜBİTAK) arasında imzalanmış əməkdaşlıq sazişi üzrə Müştərk Program çərçivəsində aparılan birgə tədqiqatlar nəticəsində dünyəvi zülalın hidrolizi əsasında əldə edilən kationik EQRPR peptidinin xərçəng xəstəliyinə və COVID-19 infeksiyasına qarşı mübarizədə tətbiq oluna biləcəyi və onların təsir mexanizmlərini tədqiq edilməsi barədə məlumat yayılıb. AMEA-nın Fizika-Riyaziyyat və Texnika Elmləri Bölməsindən verilən məlumata əsasən, Azərbaycan tərəfindən Milli Onkologiya Mərkəzinin direktoru, akademik Cəmil Əliyev, AMEA-nın Biofizika İnstitutunun direktoru Oktay Qasımov, Bakı Dövlət Universitetinin professoru Niftali Qocayev, Türkiyə tərəfindən isə professor Sevim Akuyuz tədqiqat işlərinə rəhbərlik edirlər. Kompleks tədqiqatlarla həm nəzəri (molekulyar dokinq, molekulyar mexanika), həm də eksperimental (Furye Çevirici İnfraqırmızı Spektroskopiyası, Raman spektroskopiyası, Dairəvi dixroizm və Elektron Paramaqnit Rezonansı Spektroskopiyası) metodlardan geniş istifadə edilmişdir. Həmçinin EQRPR peptidinin həm nöqtəvi D-izomer dəyişmələri, həm də tam D-izomer peptidləri sintez edilmiş və onların dərman xüsusiyyətlərini dəyişməsi tədqiq olunub. Məlumatla görə, iki ölkənin alimləri tərəfindən ilk dəfə molekulyar dokinq metodu tətbiq etməklə peptid və onların D-izomer analoglarının ACE2, SARS-CoV-2 virusunun S- və Mpro zülalları ilə birləşmə kompleksləri göstərilmişdir, həmçinin komplekslərin birləşmə mexanizmləri hesablanaraq mümkün klinikal profilərin təyini olub. Tədqiq edilən EQRPR peptidinin multifunksional olması göstərilmişdir. Mütəxəssislərin fikrincə, peptid bir sıra mühüm inteqrinlərlə birləşə bilər. Bu da həm SARS-CoV-2 virusu infeksiyasına, həm də xərçəng xəstəliyinə qarşı mübarizədə geniş istifadə oluna bilər. Əldə olunan mühüm nəticələrdən biri də multifunksional peptidin müxtəlif zülallarla birləşmə xüsusiyyətinin müxtəlif nöqtələrinə D-izomer dəyişməsi aparmaqla modulyasiya edilə bilər. EQRPR peptidinin ikincil quruluşu müxtəlif spektroskopik metodlarla, fəza quruluşu isə nəzəri

əsaslarla hesablanmışdır. Eksperimental və nəzəri işlərdən alınan nəticələrin bir-biri ilə uyğunluğunu təsdiqləyən hesab edilmişdir.

Ağciyər xərçəngi hüceyrələrində aparılan ilk tədqiqatlarla EQRPR peptidinin hüceyrə membranına birləşmə qabiliyyəti təsdiqlənmişdir. Layihə üzrə alınan mühüm nəticələr yüksək impact faktorlu “Journal of Molecular Graphics and Modelling” beynəlxalq jurnalında çap olunan məqalədə (Evaluation of anti-cancer and anti-covid-19 properties of cationic pentapeptide Glu-Gln-Arg-Pro-Arg, from rice bran protein and its d-isomer analogs through molecular docking) öz əksini tapıb. Qeyd edək ki, mühüm klinik və fundamental əhəmiyyətə malik olan tədqiqat işləri davam etdirilir.

Vaksinasıya prosesinin əhəmiyyəti dünyanın diqqətindədir

Global bəlanın qarşısını almaq üçün hazırda əksər ölkələrdə koronavirusa qarşı vaksinasıya prosesi davam etdirilir. Ölkəmizdə yanvarın 18-dən tibb işçilərinin koronavirusa qarşı peyvəndlənməsinə başlanılıb. Bütün dünyada mütəxəssislər vaksinasıya prosesinin əhəmiyyətini qeyd ediblər. Bu vaxtda ölkəmizdə bu istiqamətdə ardıcıl işlər aparılır. Onu da bildirdik ki, sentyabrın 3-də Azərbaycanda 85 min 760 nəfər yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası əleyhinə vaksinasıya olub. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan verilən məlumata görə, gün ərzində birinci mərhələ üzrə vaksinasıya olunanların sayı 48 min 116, ikinci mərhələ üzrə vaksinasıya olunanların sayı 37 min 644 nəfər təşkil edib. Azərbaycanda dünənə qədər vurulan vaksinaların ümumi sayı 7 milyon 95 min 693, birinci mərhələ üzrə peyvənd olunanların ümumi sayı 4 milyon 287 min 967, ikinci mərhələ üzrə vaksinasıya edilənlərin sayı 2 milyon 807 min 726 nəfər təşkil edir.

Zöhrə FƏRƏCOVA, “Azərbaycan”

Koronavirusa 3762 nəfər yoluxub

Azərbaycanda yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına son sutkada 3762 yoluxma faktı qeydə alınıb, 3812 nəfər müalicə olunaraq sağalıb. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, analiz nümunələri müsbət çıxan 38 nəfər vəfat edib. İndiyədək ölkədə ümumilikdə 436 min 257 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilmişdir, onlardan 377 min 287 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 5 min 760 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 53 min 210 nəfərdir. Son sutkada yeni yoluxma hallarının müəyyənəndirilməsi ilə əlaqədar 19 min 17, dünənə qədər isə ümumilikdə 4 milyon 517 min 734 test icra olunub.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 03.09.2021
Ümumi yoluxanların sayı	436257
Ümumi sağalanların sayı	377287
Aktiv xəstə sayı	53210
Ümumi vəfat sayı	4517734
Ümumi ölümlər sayı	5760
Yeni yoluxanların sayı	3762
Yeni sağalanların sayı	3812
Reaktiv test sayı	19017
Reaktiv ölümlər sayı	38

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri tibb elmləri doktoru, professor Musa Qəniyev deyib. Professor bildirib ki, peyvəndin ineqsiyası yerində ağırlaşma, hətta bir neçə gün davam etməsi, qızdırma, üsütmə, halsızlıq, ishal, habelə baş və əzələ ağrıları isə vaksinin yan təsirləri deyil, formalaşan immunitetin zəruri reaksiyalarıdır. “Yeni, orqanizmdə immunitetin yaranmasının

Musa QƏNIYEV: “Vaksinasıyadan sonra yaranan reaksiyalar peyvəndin yan təsirləri deyil”

“Bu gün dünyada yeni növ koronavirus (COVID-19) əleyhinə istifadə olunan peyvəndlər ya inaktiv, ya da vektorlu peyvəndlər qrupuna aiddir. Bu peyvəndlərdən heç biri, enzim patologiyası olan bir qrup şəxs istisna olunmaqla, digərlərində fəsad və xüsusi müdaxilə tələb edən mənfi təsirlər səbəb ola bilməz. Nəzərə almaq lazımdır ki, kəskin allergik xəstələrdə tokso COVID-19 əleyhinə vaksini deyil, istənilən peyvəndə və ya dərman preparatları atipik reaksiyalar törəyə bilər”.

M.Qəniyev qeyd edib: “Gündəmdə olan koronavirus infeksiyasının yaratdığı fəsadlar danılmazdır. Lakin növbəti dalğaların olacağı, daha qorxulu mutantların eməle gələcəyi, anticiplərin azalması peyvəndlərin çox ciddi fəsadlara səbəb olacağı deyimi qəddər əsassızdır. Məqsəd və məramı məlum olmayan

bele fikirlər insanların beyninə yeridilərək onlarda kütlə psixologiyası formalaşdırılır. Sənuzə nəzarətinin olmaması fərqli, ziddiyyətli, xüsusən ciddi fəsadlara yol açan qeyri-mütəxəssis münasibətlərinin yayılmasına səbəb olur. Bu hal sağlamlığa COVID-19-dan daha çox ziyan vurur. İstənilən kəskin viral infeksiyanın 2-ci, 3-cü və s. növbələşən dalğalarının başvermə ehtimalı o halda əsaslıdır ki, infeksiyanın alovlanaraq kəskin artımı müəyyən fasilədən sonra tam sönürək sifirə düşür və məxsusi gizli dövründən sonra (əsasən, 21+1 gün) təkrar alovlanır. COVID-19-un müəyyən qədər azalaraq təkrar artması II, III, IV və s. dalğa kimi dəyərləndirilə bilməz”.

Dünən Azərbaycanda COVID-19 əleyhinə 86 min dozaya yaxın peyvənd vurulub

Sentyabrın 3-də Azərbaycanda 85 min 760 nəfər yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası əleyhinə vaksinasıya olub. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, gün ərzində birinci mərhələ üzrə vaksinasıya olunanların sayı 48 min 116, ikinci mərhələ üzrə vaksinasıya olunanların sayı 37 min 644 nəfər təşkil edib. Azərbaycanda dünənə qədər vurulan vaksinaların ümumi sayı 7 milyon 95 min 693, birinci mərhələ üzrə peyvənd olunanların ümumi sayı 4 milyon 287 min 967, ikinci mərhələ üzrə vaksinasıya edilənlərin sayı 2 milyon 807 min 726 nəfər təşkil edir.

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 əleyhinə aparılan vaksinasıya ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	03.09.2021
Koronavirus infeksiyasına yoluxanların sayı	7095693
Ümumi sağalanların sayı	85760
1-ci mərhələ üzrə vaksinasıya olunanların sayı	4287967
1-ci mərhələ üzrə vaksinasıya edilənlərin sayı	48116
2-ci mərhələ üzrə vaksinasıya olunanların sayı	2807726
2-ci mərhələ üzrə vaksinasıya edilənlərin sayı	37644

